

Afgørelser – Reg. nr.: 07649.00

Fredningen vedrører: Frøslev Mose

Domme

Taksationskommissionen

Naturklagenævnet

Overfredningsnævnet 20-09-1985

Fredningsnævnet 30-12-1983

Kendelser

Deklarationer

OVERFREDNINGSNÆVNET>

20/9-1985

Overfredningsnævnets afgørelse

af 20. september 1985

om fredning af Frøslev Mose i Bov kommune,
Sønderjyllands amt (sag nr. 2597/83).

Fredningsnævnet for Sønderjyllands amts sydlige fredningskreds har ved kendelse af 30. december 1983 besluttet at frede Frøslev mose med tilgrænsende landbrugsarealer og egekrat, ialt ca. 310 ha. Fredningen har til formål at bevare områdets karakter af mose med omkringliggende åbne marker og at udvikle mulighederne for mosens naturlige dyre- og planteliv. Fredningen omfatter helt eller delvis 31 ejendomme (løbenumre), hvoraf 5 ejendomme på ialt ca. 190 ha ejes af det offentlige. Fredningssagen er rejst af Danmarks Naturfredningsforening i 1967 og senere videreført af Danmarks Naturfredningsforening og Sønderjyllands amtsråd i forening.

Fredningsnævnets afgørelse er forelagt overfredningsnævnet til efterprøvelse i henhold til naturfredningslovens § 25. Afgørelsen er endvidere for så vidt angår fredningens indhold påklaget til overfredningsnævnet af landbrugsministeriet v/jordbrugsdirektoratet og af 3 private ejere samt et lodsejerudvalg, der repræsenterer alle private ejere med dyrket jord i området.

Fredningsområdet omfatter den centrale, udyrkede del af Frøslev mose med omliggende skov-, eng- og landbrugsarealer. Mosen støder op til den dansk-tyske landegrænse, og den udgør sammen med Jardelunder Moor på den tyske side af grænsen et sammenhængende moseområde. Mosen var oprindelig

en højmose, men der er sket en afgravning af mosen og en vandstandssænkning som følge af afvanding af nærliggende arealer. Mosen har derfor ændret karakter og er i dag under tilgroning. Flere sjældne fuglearter yngler i området.

Hele fredningsområdet ligger i landzone, og den centrale del af mosen er omfattet af naturfredningslovens § 43 om beskyttelse af moser m.v. I regionplanen for Sønderjyllands amtskommune er Frøslev mose udpeget som et naturområde af national betydning. Endvidere har miljøministeriet v/fredningsstyrelsen foreløbigt udpeget området som fuglebeskyttelsesområde i henhold til De Europæiske Fællesskabers Råds direktiv af 2. april 1979 om beskyttelse af vilde fugle.

Landbrugsministeriets klage vedrører den i kendelsen påbudte restaurering af mosens centrale del. Under sagens behandling for overfredningsnævnet har landbrugsministeriet og miljøministeriet imidlertid indgået en aftale om mageskifte, således at landbrugsministeriets arealer i mosens centrale del er overdraget til miljøministeriet pr. 1. januar 1985. Klagen vedrørende dette spørgsmål er herefter bortfaldet. Landbrugsministeriet har dog henstillet, at restaureringen udføres på en sådan måde, at de omliggende arealer påvirkes mindst muligt.

De ankende private ejere har ønsket forskellige ændringer af fredningsbestemmelserne vedrørende driften af skov- og engarealerne samt af bestemmelserne om jagt og tørveskæring. Under sagens behandling for overfredningsnævnet har ejerne af to mindre arealer (matr.nr. 157 og en lod af matr. nr. 4, Frøslev) endvidere tilkendegivet, at de er villige til at afstå disse arealer til staten.

Lodsejerudvalget har henstillet, at det som led i fredningen pålægges det offentlige at etablere et brandhæmmende bælte. Statsskovvæsenet har på det af overfredningsnævnet afholdte offentlige møde om fredningen udtalt, at man vil være indstillet på at etablere et brandhæmmende bælte over miljøministeriets arealer i overensstemmelse med lodsejerudvalgets ønske.

Miljøministeriet, Sønderjyllands amtsråd, Bov kommunalbestyrelse og Danmarks Naturfredningsforening har anbefalet fredningens gennemførelse i det væsentlige som bestemt af fredningsnævnet. Amtsrådet har med tilslutning fra landbrugsministeriets vildtforvaltning, statsskovvæsenet og Danmarks

Naturfredningsforening fremhævet betydningen af, at fredningen regulerer jagten i området, og henstillet en stadfæstelse af bestemmelserne herom i fredningsnævnets kendelse. Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite har henstillet et forbud mod orienteringsløb, større fugleture o.lign. i området.

I sagens behandling har deltaget 9 af overfredningsnævnets medlemmer.

Overfredningsnævnet skal enstemmigt udtale:

Det tiltrædes, at der gennemføres en fredning af Frøslev mose med det sigte, at mosen ved pleje- og restaureringsforanstaltninger søges genskabt som højmose.

Endvidere tiltrædes den afgrænsning af fredningsområdet, som fredningsnævnet har foretaget.

Om fredningens indhold bemærkes:

Hovedformålet med fredningen er at søge den centrale del af mosen gendannet som højmose ved en hævning og stabilisering af vandstanden. Det bør derfor pålægges fredningsmyndighederne inden for en kortere tid at udføre de nødvendige foranstaltninger med henblik på en sådan restaurering af mosen.

Det tiltrædes, at restaureringspligten pålægges miljøministeriet og amtskommunen i overensstemmelse med hovedreglerne i bekendtgørelse af 6. december 1983 om tilsyn og pleje af fredede områder. De foranstaltninger, der er angivet i den foreliggende rapport af december 1980, udarbejdet af firmaet Terraqua ApS på amtskommunens foranledning, bør forsøges udført, men hvis erfaringerne senere tilsiger, at andre fremgangsmåder følges, må dette kunne lade sig gøre. Hvis der efter en iværksættelse af det projekt, der er anbefalet i rapporten af december 1980, opstår uenighed mellem ministeriet og amtsrådet om arten af ønskelige pleje- og restaureringsarbejder, må spørgsmålet afgøres af fredningsnævnet med rekurs til overfredningsnævnet.

Det tiltrædes, at der som led i fredningen bør foretages en regulering af jagten i det centrale moseområde, så fuglelivet beskyttes. Reguleringen bør imidlertid foretages således, at den almindeligt gældende periode for pürschjagt begrænses, og at jagt iøvrigt kun må drives på 3 jagtdage med mindst 14 dages mellemrum.

Da en begrænset tørvegravning kan være til gavn for fuglelivet, bør fredningen ikke hindre tørvegravning i begrænset omfang til eget brug, såfremt amtsrådet har givet den hertil nødvendige tilladelse efter naturfredningslovens § 43.

Der findes ikke tilstrækkelig grund til ud fra landskabelige hensyn at kræve nåletræsplantagen på matr.nr. 691, Frøslev, afdrevet. Denne plantage kan således i overensstemmelse med ejerens ønske bevares, og fredningen vil ikke være til hinder for, at den efter afdrift gentilplantes. Kravet om afdrivning af de øvrige nåletræsplantager bør gøres mere fleksibelt, og genplantning på de skovbevoksede arealer, der pålægges egetræsbinding, bør ske på plejemyndighedens bekostning.

Det tiltrædes, at der af hensyn til dyre- og plantelivet sker en begrænsning af den færdselsret for offentligheden, som følger af naturfredningslovens § 56. Den i kendelsen meddelte tilladelse til at opsætte to observationssteder bør udgå, og spørgsmålet må henvises til fredningsnævnets senere afgørelse efter naturfredningslovens § 34.

I overensstemmelse med de pågældende ejeres tilkendegivelser bør der som led i fredningen bestemmes afståelse til staten af to mindre arealer.

Realiteten i de iøvrigt fastsatte fredningsbestemmelser tiltrædes, men under henvisning til traktat af 10. april 1922 mellem Danmark og Tyskland må det tilføjes, at fredningen ikke er til hinder for gennemførelse af projekter, der er godkendt af grænsevandløbskommissionen.

Idet fredningskendelsen af 30. december 1983 ophæves, fastsættes herefter følgende fredningsbestemmelser for det ca. 310 ha store område, der er afgrænset på kortet, der hører til overfredningsnævnets afgørelse (fredningskortet):

§ 1. Fredningens formål.

Fredningen har til hovedformål at genskabe og derefter bevare områdets karakter af højmose med omkringliggende åbne arealer og egekrat. Fredningen tilsigter iøvrigt en beskyttelse af det til mosen knyttede dyre- og planteliv.

§ 2. Bestemmelser for hele fredningsområdet.

a. Bebyggelse og andre anlæg.

Der må ikke opføres ny bebyggelse, herunder skure, boder og andre lignende indretninger. Sædvanlige læskure til kreaturer må dog opstilles uden hensyn til fredningen.

Der må heller ikke etableres andre faste konstruktioner og anlæg. Eksempelvis må der ikke etableres motorbaner og skydebaner, og der må ikke opsættes tårne, master eller vindmøller (bortset fra små vindmøller til oppumpning af vand til kreaturvanding). Der må heller ikke henstilles beboelses- og campingvogne.

b. Fjerkræ- og pelsdyrfarme.

Der må ikke oprettes fjerkræfarme eller pelsdyrfarme.

c. Oplag.

Der må ikke etableres oplags- eller fyldpladser. Uden for fredningskortets område I må der dog anbringes ensilagestakke, roekuler og andet oplag, der er nødvendigt for normal landbrugsdrift.

d. Beplantning.

Der må ikke foretages nytilplantning, heller ikke af levende hegn. Eksisterende levende hegn må genplantes eller fjernes.

e. Terrænændringer.

Der må ikke foretages terrænændringer ved udnyttelse af forekomster i jorden, afgravning, opfyldning eller planering. Fredningen er dog ikke til hinder for, at der kan foretages tørvegravning i begrænset omfang til eget brug, når amtsrådet har meddelt tilladelse hertil i medfør af naturfredningslovens § 43.

f. Afvanding, vandindvinding, vandløb.

Der må ikke foretages yderligere afvanding, og der må kun ske vandindvinding i forbindelse med mosens restaurering, jfr.

§ 3 d. En dispensation efter § 7 til dræning af landbrugsarealerne nord for område I skal meddeles af fredningsnævnet, hvis dræningen ikke må antages at modvirke mosens genskabelse som høj-mose.

Vandløbene kan vedligeholdes i overensstemmelse med vandløbsregulativer, men deres fysiske tilstand må ikke iøvrigt ændres. Fredningen er dog ikke til hinder for, at kommunevandløb nr. 1, Bov, reguleres i overensstemmelse med den tilladelse efter naturfredningslovens § 43, som miljøministeriet, fredningsstyrelsen, har meddelt i skriftelse af 11. august 1983 til Bov kommune, og at kommunevandløb nr. 20, Bov, forlægges således, som det er foreslået amtsrådet i rapport af december 1980 fra firmaet Terraqua ApS.

Uanset foranstående bestemmelser er fredningen ikke til hinder for gennemførelsen af eventuelle projekter, som godkendes af grænsevandløbskommissionen i henhold til traktat af 10. april 1922 mellem Danmark og Tyskland.

g. Affald.

Der må ikke henkastes eller anbringes affald el.lign.

§ 3. Særlige bestemmelser for område I.

For de arealer, der på fredningskortet er henført til område I, gælder tillige følgende bestemmelser:

a. Arealernes drift.

Arealerne må ikke opdyrkes. De må ikke pløjes, fræses, tilsås, kalkes, gødskes, sprøjtes eller udsættes for anden form for jordbehandling. Dette gælder dog ikke jordbehandling i forbindelse med naturpleje.

Fredningen er ikke til hinder for, at der i østkanten af området etableres et brandhæmmende bælte.

b. Jagt.

Der må kun drives pürschjagt på råvildt i perioden fra 16/6 til

15/7 og iøvrigt kun drives jagt 3 dage om året inden for jagtsæsonen. De 3 jagtdage fastsættes af fredningsnævnet og skal ligge med mindst 14 dages mellemrum.

Jagtbegrænsningen gælder ikke for matr.nr. 1126, Frøslev, og er ikke til hinder for særlige former for jagt, der iværksættes af offentlige myndigheder, f.eks. rævejagt i forbindelse med rabiesbekæmpelse.

c. Færdsel i området.

Den ret, som offentligheden har efter naturfredningslovens § 56 til færdsel og ophold på udyrkede arealer, begrænses således, at offentligheden i perioden 1. marts til 1. juli ikke må færdes uden for eksisterende veje og stier.

Fredningsnævnet kan, hvis det viser sig nødvendigt, foretage yderligere indskrænkninger i offentlighedens adgang til området.

d. Restaurering af mosen og naturpleje iøvrigt.

Den centrale del af mosen skal søges gendannet som højmosé; så der skabes grundlag for genvækst af den karakteristiske højmosévegetation. Det pålægges miljøministeriet og Sønderjyllands amtsråd i forening at søge restaureringen gennemført i princippet som angivet i den rapport af december 1980, der er udarbejdet af firmaet Terraqua ApS, og inden 2 år påbegynde udførelsen af de nødvendige foranstaltninger.

Restaureringen af mosen kan foretages på anden måde, hvis det efter iværksættelsen af projektet ifølge den nævnte rapport findes ønskeligt. Eventuel uenighed herom mellem miljøministeriet og amtsrådet afgøres af fredningsnævnet, hvis beslutning kan påklages til overfredningsnævnet.

Til opfyldelse af fredningsformålet iøvrigt skal der foretages naturpleje. Som led i plejen kan der foretages bearbejdning af moseoverfladen, afgræsning, høslet og rydning af krat, trævækst og selvsåninger. Plejearbejder udføres på statsejede arealer af

miljøministeriet efter samråd med Sønderjyllands amtsråd og på de øvrige arealer af amtsrådet. På privatejede arealer må plejearbejder kun udføres efter aftale med vedkommende ejer eller - hvis enighed ikke opnås - med fredningsnævnets godkendelse, og plejen skal foretages uden udgift for ejeren. Eventuelt overskud ved egentligt rydningsarbejde på et privatejet areal tilfalder ejeren.

Restaurerings- og plejeforanstaltninger skal så vidt muligt foretages koordineret med eventuelle foranstaltninger i Jardelunder Moor på den tyske side af landegrænsen.

§ 4. Særlige bestemmelser for område II.

For de arealer, der på fredningskortet er henført til område II, gælder tillige følgende bestemmelser:

Arealerne skal henligge i vedvarende græs. Omlægning med anvendelse af rensningsafgrøder kan kun ske med fredningsnævnets forudgående godkendelse.

§ 5. Særlige bestemmelser for de træbevoksede arealer.

Egetræsbevoksningerne på matr.nr. 15, 77, 239, 692, 1390 nordlige lod og 1402, Frøslev, skal bevares som egekrat, og nåletræsplantagerne på matr.nr. 681 og 692, Frøslev, må efter afdrift kun genplantes med egetræ. På de privatejede arealer skal genplantning med egetræ ske ved Sønderjyllands amtsråds foranstaltning og på amtskommunens bekostning.

Nåletræsplantagen på matr.nr. 691, Frøslev, kan bevares som nåletræsplantage. Efter afdrift af den eksisterende bevoksning kan der således genplantes med nåletræ, eller arealet kan anvendes til almindelig landbrugsdrift.

Nåletræsplantagerne på matr.nr. 798 og 1390, de to sydlige lodder, Frøslev, skal afdrives, når de er hugstmodne, dog senest år 2020, og der må ikke foretages gentilplantning.

§ 6. Afståelser.

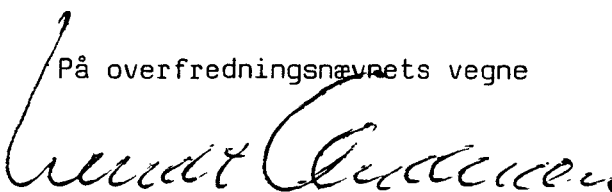
Den lod af matr.nr. 4, Frøslev, på 2,30 ha, der ligger i område II, afstås til staten v/jordfonden under administration af landbrugsministeriet (jordbrugsdirektoratet), og det areal på 0,65 ha, der er matrikuleret som matr.nr. 157, Frøslev, afstås til staten v/miljøministeriet. Alle rettigheder til eller over det afståede bortfalder, jfr. naturfredningslovens § 22, stk. 2.

Afståelserne anses i økonomisk henseende for at være sket pr. dato for overfredningsnævnets afgørelse. Landbrugsministeriet henholdsvis miljøministeriet overtager straks besiddelsen af det afståede. Udstykning sker ved landbrugsministeriets henholdsvis miljøministeriets foranstaltning og på statens bekostning.

§ 7. Dispensationer.

En dispensation fra bestemmelserne i §§ 2-6 kan meddeles efter reglerne i naturfredningslovens § 34, hvis det ansøgte ikke vil komme i strid med fredningens formål.

På overfredningsnævnets vegne

Bendt Andersen
overfredningsnævnets formand

F O R T E G N E L S E

over arealer, der helt eller delvis er omfattet af overfredningsnævnets afgørelse af 20. september 1985 om fredning af Frøslev Mose i Bov kommune, Sønderjyllands amt (sag nr. 2608/84).

Frøslev, Bov:

Matr.nr. 3, 4, 6, 7, 15, 19, 26, 30, 32, 48, 49, 77, 88, 118, 126, 141, 142, 152, 157, 160, 173, 193, 197, 203, 224, 237, 239, 244, 275, 279, 282, 299, 448, 681, 691, 692, 700, 789, 798, 802, 803, 834, 1126, 1279, 1390, 1402, 1408, 1413 og 1414.

20/9.1985

Overfredningsnævnets afgørelse

af 20. september 1985

om erstatning i anledning af fredningen af
Frøslev Mose i Bov kommune, Sønderjyllands amt
(sag. nr. 2597/83).

Fredningsnævnet for Sønderjyllands amts sydlige fredningskreds har ved kendelse af 30. december 1983 truffet afgørelse om erstatning i anledning af den samtidig besluttede fredning af Frøslev mose med tilgrænsende landbrugsarealer og egekrat.

Erstatning er tilkendt ejerne af de 26 ejendomme i privat eje, som er helt eller delvis omfattet af fredningen, med ialt 394.780 kr., samt jordbrugsdirektoratet med 104.280 kr., ialt 499.060 kr. med renter. Det er anført i kendelsen, at erstatning er tilkendt de private ejere efter en grundtakst på 1.000 kr. pr. ha og - for arealerne uden for den centrale del af mosen (område I) - med tillæg af varierende størrelse. Disse tillæg er fastsat til 8.000 kr. pr. ha for skovbevoksede arealer, der fremtidig skal henligge udyrkede, 4.000 kr. pr. ha for skovbevoksede arealer, der pålægges egetræsbinding, og for arealer, der skal henligge i vedvarende græs, samt 2.000 kr. pr. ha for landbrugsarealer, der ikke må drænes.

Fredningsnævnets afgørelse er forelagt overfredningsnævnet til efterprøvelse i medfør af naturfredningslovens § 25. Erstatningsfastsættelsen er endvidere påklaget til overfredningsnævnet af ejerne af 5 ejendomme i privat

eje samt af jordbrugsdirektoratet med påstand om højere erstatning. Jordbrugsdirektoratet har påstået jordfonden tilkendt erstatning efter de samme principper, som anvendes ved erstatningsfastsættelsen over de private ejere.

I sagens behandling har deltaget 9 af overfredningsnævnets medlemmer.

Overfredningsnævnet skal enstemmigt udtale:

Ved anden afgørelse af dags dato har overfredningsnævnet tiltrådt fredningen med nogle ændringer af fredningsbestemmelsernes indhold. Overfredningsnævnet har endvidere bestemt, at to privatejede arealer skal afstås til staten.

Under hensyn til det lange tidsrum, der er forløbet siden fredningssagen blev rejst i 1967, tiltrædes det, at der for alle privatejede arealer under fredningen tilkendes en erstatning på 1.000 kr. pr. ha for det tab, som fredningen har påført dem, herunder for den indskrænkning i jagtretten, som er bestemt i overfredningsnævnets afgørelse.

Fredningsbestemmelserne for de ikke-skovbevoksede arealer uden for område I er (bortset fra den sydlige lod af matr.nr. 4 under lb.nr. 12) ikke til hinder for, at arealerne drives landbrugsmæssigt som hidtil, og fredningsbestemmelserne findes ikke at afskære ejerne fra en driftsform, der i økonomisk henseende er bedre end den hidtidige. Da det endvidere må lægges til grund, at en hævning og stabilisering af vandstanden i den centrale del af mosen ikke vil medføre væsentlige skader eller ulemper for de omkringliggende landbrugsarealer, er der ikke grundlag for at tilkende yderligere fredningserstatning for så vidt angår disse arealer. Det bemærkes herved, at et forbud mod dræning af de nordligst beliggende landbrugsarealer er indeholdt i den tilladelse efter naturfredningslovens § 43 til vandløbsregulering, som miljøministeriet har meddelt den 11. august 1983. Det bemærkes endvidere, at spørgsmålet om erstatning for skader, der måtte følge af en eventuel forlængning af kommunevandløb nr. 20, afgøres efter vandløbslovens regler.

Fredningsbestemmelserne for de skovbevoksede arealer er ændret i forhold

til fredningsnævnets afgørelse. Genplantning af de private skovarealer, der pålægges egetræsbinding, sker således på amtskommunens bekostning, og nåletræsplantagen på matr.nr. 798 under lb.nr. 8 skal først afdrives, når den er hugstmoden. Den af fredningsnævnet tilkendte erstatning vedrørende disse arealer må derfor nedsættes, og der findes at være ydet fuld erstatning for den nedgang i ejendommenes handelsværdi, der måtte følge af fredningen, når der tilkendes de pågældende private ejere en yderligere erstatning på 1.000 kr. pr. ha for disse arealer. Dette tillæg kan dog ikke ydes for nåletræsplantagen på matr.nr. 691 under lb.nr. 18, idet fredningen ikke er til hinder for gentilplantning med nåletrær på dette areal.

Offentlige myndigheder tilkendes ikke erstatning i anledning af fredningen. Jordfonden v/jordbrugsdirektoratet tilkendes således heller ikke erstatning for jordfondens arealer i område II, idet disse arealer på grund af deres beliggenhed må antages at tilhøre jordfonden med henblik på permanent offentligt eje.

For afståelse til staten af den sydlige lod af matr.nr. 4 under lb.nr. 12 tilkendes der ejeren en erstatning på 46.000 kr.

For afståelse til staten af matr.nr. 157 under lb.nr. 27 tilkendes der ejeren en erstatning på 4.000 kr. Der findes endvidere som påstået af ejeren at burde tilkendes ham en særlig erstatning som følge af, at fredningssagens rejsning har afskåret ham fra fortsat at skære tørv til eget brug. Denne erstatning fastsættes skønsmæssigt til 3.600 kr.

Erstatning i anledning af fredningen tilkendes herefter således, idet der er taget hensyn til stædfundne ejerskifter:

<u>Lb.nr. 1,</u>	Ina Sporn vedr. del af matr.nr. 118, Frøslev 2,81 ha á 1.000 kr.	2.810 kr.
<u>Lb.nr. 2,</u>	Chr. Jensen vedr. del af matr.nr. 197, sstd. 2,87 ha á 1.000 kr.	2.870 kr.

<u>Lb.nr. 3,</u>	Staten v/jordfonden og miljøministeriet		0 kr.
<u>Lb.nr. 4,</u>	Holger Jørgensen vedr. del af matr.nr. 244, sstd. 2,12 ha á 1.000 kr.		2.120 kr.
<u>Lb.nr. 5,</u>	Jacob Chr. Jørgensen vedr. del af matr.nr. 152, sstd. 7,08 ha á 1.000 kr.		7.080 kr.
<u>Lb.nr. 6,</u>	Carsten Schmidt Jørgensen vedr. dele af matr.nr. 15 og del af matr.nr. 26, sstd. 9,75 ha á 1.000 kr. 0,35 ha á 2.000 kr.	9.750 kr. 700 kr.	10.450 kr.
<u>Lb.nr. 7,</u>	Staten V/Geodætisk Institut		0 kr.
<u>Lb.nr. 8,</u>	Kirsten Marie Christensen vedr. matr.nr. 275, 282, 700 (2 lodder) og 798, sstd. 3,11 ha á 1.000 kr. 1,43 ha á 2.000 kr.	3.110 kr. 2.860 kr.	5.970 kr.
<u>Lb.nr. 9,</u>	Kristian Henrik Hansen vedr. del af matr.nr. 299, sstd. 0,92 ha á 1.000 kr.		920 kr.
<u>Lb.nr. 10,</u>	Sophie Marie Bohr vedr. matr.nr. 126, sstd. 1,86 ha á 1.000 kr.		1.860 kr.

<u>Lb.nr. 11,</u>	Hans Matthiesen vedr. dele af matr.nr. 30, sstd. (2 lodder) 0,97 ha á 1.000 kr.		970 kr.
<u>Lb.nr. 12,</u>	Niels Linding Nielsen vedr. dele af matr.nr. 4, sstd. (4 lodder) 2,18 ha á 1.000 kr. afståelse af 2,30 ha	2.180 kr. 46.000 kr.	48.180 kr.
<u>Lb.nr. 13,</u>	Chr. H. Christiansen vedr. dele af matr.nr. 173, sstd. (3 lodder) 1,86 ha á 1.000 kr.		1.860 kr.
<u>Lb.nr. 14,</u>	Eduard Hermann Meine vedr. matr.nr. 692 og del af matr.nr. 160 sstd. 4,48 ha á 1.000 kr. 3,60 ha á 2.000 kr.	4.480 kr. 7.200 kr.	11.680 kr.
<u>Lb.nr. 15,</u>	Jørgen Peter Jørgensen vedr. matr.nr. 1297 og del af matr.nr. 789, sstd. 4,40 ha á 1.000 kr.		4.400 kr.
<u>Lb.nr. 16,</u>	Asmus Matthiesen vedr. del af matr.nr. 19, sstd. 3,80 ha á 1.000 kr.		3.800 kr.

<u>Lb.nr. 17,</u>	Karsten Thomsen Gregersen vedr. matr.nr. 1402, sstd. 2,46 ha á 1.000 kr. 2.460 kr. 1,03 ha á 2.000 kr. 2.060 kr. 4.520 kr.
<u>Lb.nr. 18,</u>	Marianne Larsen vedr. matr.nr. 691, sstd. 4,81 ha á 1.000 kr. 4.810 kr.
<u>Lb.nr. 19,</u>	Ejnar Mau vedr. del af matr.nr. 448, sstd. 4,32 ha á 1.000 kr. 4.320 kr.
<u>Lb.nr. 20,</u>	Egon Claus Clausen vedr. dele af matr.nr. 3, sstd. (4 lodder). 4,04 ha á 1.000 kr. 4.040 kr.
<u>Lb.nr. 21,</u>	Heinz Beckmann vedr. matr.nr. 32 (2 lodder), 681, 834 (2 lodder) og 1126, sstd. 3,69 ha á 1.000 kr. 3.690 kr. 1,46 ha á 2.000 kr. 2.920 kr. 6.610 kr.
<u>Lb.nr. 22,</u>	Jes Olav Matthiesen vedr. matr.nr. 1279, sstd. 25,48 ha á 1.000 kr. 25.480 kr.
<u>Lb.nr. 23</u>	
<u>og 24,</u>	Staten v/miljøministeriet 0 kr.
<u>Lb.nr. 25,</u>	Sønderjyllands amtskommune 0 kr.

<u>Lb.nr. 26,</u>	Ernst Langelund Rasmussen vedr. dele af matr.nr. 6, sstd. (2 lodder) 0,36 ha á 1.000 kr.	360 kr.
<u>Lb.nr. 27,</u>	Christopher Herman Pedersen vedr. matr.nr 157, sstd. Afståelse Erstatning for standset tørveskæring	4.000 kr. <u>3.600 kr.</u> 7.600 kr.
<u>Lb.nr. 28,</u>	Boet efter H.C. Nissen vedr. del af matr.nr. 49, sstd 1,04 ha á 1.000 kr.	1.040 kr.
<u>Lb.nr. 29,</u>	Herluf Johannes Sørensen vedr. matr.nr. 7, sstd. 3,31 ha á 1.000 kr.	3.310 kr.
<u>Lb.nr. 30,</u>	Peter Chr. Clausen vedr. matr.nr. 142, sstd. 3,58 ha á 1.000 kr.	3.580 kr.
<u>Lb.nr. 31,</u>	Karl Klatt vedr. matr.nr. 88 (2 lodder), 141 (2 lod- der), 193, 203 og 237, sstd. 8,18 ha á 1.000 kr.	8.180 kr.
	ialt	<u>178.820 kr.</u>

Erstatningsbeløbene forrentes efter naturfredningslovens § 19, stk. 4, 1. pkt., med en årlig rente, der er 1 % højere end den til enhver tid af Danmarks Nationalbank fastsatte diskonto. Forrentningen sker fra den

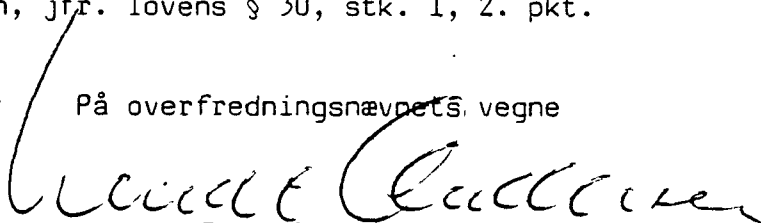
30. december 1983 (datoen for fredningsnævnets kendelse), dog at erstatningsbeløbene for afståelser først forrentes fra datoen for overfredningsnævnets afgørelse.

Fredningsnævnet har tillagt ejeren af ejendommen under lb.nr. 8 et beløb på 600 kr. i godtgørelse for udgifter til sagkyndig bistand under sagens behandling for fredningsnævnet. Under henvisning til, at der ikke forelå dokumentation for afholdte udgifter til sagkyndig bistand, har fredningsnævnet ikke tilkendt andre ejere sådanne omkostningsbeløb. Da der for overfredningsnævnet er fremlagt dokumentation for udgifterne, tilkendes der herved efter aftale med fredningsnævnet følgende godtgørelser for sagkyndig bistand under sagens behandling for fredningsnævnet: Ejere af ejendommene under lb.nr. 9, 11, 20 og 26 tilkendes hver et beløb på 400 kr., og ejerne af ejendommene under lb.nr. 2, 5, 6, 12, 15, 16, 17, 22 og 29 tilkendes hver et beløb på 800 kr. Efter omstændighederne forrentes omkostningsbeløbene fra datoen for fredningsnævnets kendelse.

Det samlede erstatningsbeløb på 178.820 kr. med renter og det samlede omkostningsbeløb på 9.400 kr. med renter udredes med 75 % af staten og 25 % af Sønderjyllands amtskommune.

Overfredningsnævnets afgørelse af erstatningsspørgsmålene kan efter reglerne i naturfredningslovens § 30 påklages til taksationskommissionen vedrørende naturfredning, Amaliegade 13, 1256 København K. Klage kan iværksættes af de ejere, der har indbragt fredningsnævnets erstatningsfastsættelse for overfredningsnævnet uden at have fået fuldt medhold og i øvrigt af de ejere, for hvem overfredningsnævnet har ændret fredningsnævnets erstatningsfastsættelse, samt af miljøministeriet og Sønderjyllands amtsråd. Størrelsen af de tilkendte omkostningsbeløb kan dog ikke påklages til taksationskommissionen, jfr. lovens § 30, stk. 1, 2. pkt.

På overfredningsnævnets vegne

Bendt Andersen

overfredningsnævnets formand

FREDNINGSNÆVNET>

30/12-1983

Den 30. december 1983 afsagde fredningsnævnet for Sønderjyllands
amts sydlige fredningskreds i sag

j.nr. 253/72 jfr.

om fredning af områder i Frøslev

j.nr. 182/63

Mose, Bov kommune, Sønderjyllands
amt,

følgende

k e n d e l s e :

Ved skrivelse af 2. december 1963 fremsatte Danmarks Naturfredningsforening påstand om fredning af Frøslev Mose med det formål at hindre en planlagt afvanding og opdyrkning af den udyrkede del af mosen.

Efter forskellige forhandlinger fremsendtes fredningspåstand påny ved foreningens skrivelse af 22. marts 1967, der bekendtgjordes i Statstidende og lokale aviser den 7. september 1967.

I fredningsforslaget er der bl.a. vedrørende Frøslev Mose anført følgende:

"Frøslev Mose ligger i Bov kommunes sydvestlige hjørne. Sammen med Jardelund Mose på den tyske side af landegrænsen udgør den ét stort sammenhængende moseområde. Den tyske del af moseområdet er beskyttet som vådområde (fredet Naturschutzgebiet)

Det samlede udyrkede areal er på ca. 284 ha, heraf ligger ca. 184 ha på den danske side og 100 ha på den tyske side af grænsen.

Frøslev Mose var oprindelig en højmosse - tørvelaget har dog været ret tyndt. På grund af tørvegravning og en generel sænkning af vandstanden i området har mosen efterhånden mistet karakteren af højmosse. Lyng og sphagnum-mosser på store arealer afløst af græs og krat.

Mosen (område I) begrænses i øst og sydøst af skov (område II) og landbrugsarealer, overvejende græseng (område III og IV). I vest afgrænses mosen af landegrænsen og i nord af landbrugsarealer, der også dyrkes med græs for størstedelens vedkommende.

Det nordøstlige hjørne af det udyrkede område er ret tørt og har nærmest karakter af lynghede med pletter af hedemose.

Alle dele af mosen er præget af tidligere tørvegravning. En del tørvegrave i den centrale del er efterhånden groet til igen med Kæruld og Sphagnum. Grave med åbent vand er sjældne. Langs veje og skel i hele mosen findes krat af Pil, Birk, Tørst og Asp. Mosens randpartier er under hastig tilgroning; især i nord og syd breder krattet sig i disse år ind på de udstrakte Blåtoparealer, der findes mellem mose- randen og den centrale del.

I 1950'erne og 1960'erne blev der fremsat forslag om afvanding og opdyrkning af mosen. Opdyrkningen blev ikke gennemført på grund af fredningssagens rejsning, men visse afvandingsprojekter omkring mosen blev gennemført, herunder uddybning af grænsevandløbene. Tilgroningen kan tilskrives denne vandstandssænkning, specielt en konstateret særlig lav vandstand i forsommeren.

Nordøst for mosen ligger tre små bakkeøer, rester af et landskab fra før den sidste istid. På disse bakker findes kratskov af løvtræ, overvejende eg. Der er muligvis tale om rester af en oprindelig "urskov", og skoven på matr.nr. 239 administreres af Statsskovvæsenet således, at alle løvtræer kæmper frit med hinanden om lys og luft.

Landbrugsområderne mod syd og nord (område III og IV) anvendes overvejende til græsning. Arealerne i syd bærer præg af at de sjældent omlægges, og der har her indfundet sig en alsidig engflora.

Et stykke øst for det sammenhængende moseområde findes en lavning med hedemose, kaldet "Lundvand". I lavningen er et antal små huller, ca. $1 \times 1 \times \frac{1}{2}$ m, hvor egnens bønder tidligere hentede sand til gulvstrøning. Hver gård havde sit hul. I våde perioder er dette område vanddækket.

I Frøslev Mose yngler flere sjældne mosefugle (Mosehornugle, Tinksmid, Hedehøg). Her findes også fuglearter, især sangfugle, som har deres nordlige udbredelsesgrænse i Slesvig. Der har tidligere ynglet Urfugl, Storspove, Sortterne og Stor Tornskade, og disse arter kan stadig ses i mosen. De yngler i Jardelund Mose og vil kunne genetablere sig i Frøslev Mose, hvis mosens biologiske tilstand forbedres.

De tyske myndigheder har taget skridt til at indføre skærpede fredningsbestemmelser for Jardelund Mose, som støder op til Frøslev Mose. Der er udarbejdet skitser til fredningspåstand i januar 1974 og august 1979, den sidste indeholdende forslag til pleje og til dyrkningsindskrænkninger på de tilstødende engarealer (stødpudearealer). Der er løbende kontakt mellem de tyske myndigheder og Sønderjyllands amtskommune for at sikre fremtidig koordinering af plejeforanstaltninger i de to moser".

Sagen hvilede i en del år. I dette tidsrum er fremkommet nye oplysninger og erfaringer andet steds fra, hvorfor mosen og de dertil knyttede fredningsmæssige problemer er gennemgået af en arbejdsgruppe bestående af det daværende fredningsplanudvalgs sekretariat, Danmarks Naturfredningsforening og repræsentanter for Statsskovbruget, Frøslev Jagtforening, Vildtbiologisk Station Kalø, Botanisk Institut, Aarhus og Fredningsstyrelsen.

Firmaet Terraqua ApS har på fredningsnævnets foranledning undersøgt vandstandsforholdene i mosen og i de omkringliggende landbrugsarealer.

Arbejdet har resulteret i, at Danmarks Naturfredningsforening og Sønderjyllands amtsråd i samarbejde i november 1982 fremsendte et revideret forslag om fredning af Frøslev Mose med randarealer bestående hovedsagelig af eng og skov samt af "Knøs" og "Lundvand".

Fredningsforslaget af november 1982 omfatter ca. 310 ha opdelt i fire områder.

Område I omfatter ca. 184 ha udyrket moseareal samt "Lundvand", område II udgør ca. 22 ha skov, område III er ca. 44 ha engarealer sydøst for mosen og område IV omfatter ca. 59 ha landbrugsarealer nord for mosen.

Nævnte områder påstås fredet med det formål at sikre dets store naturhistoriske værdi ved at bevare områdets karakter af mose med omkringliggende åbne marker, hovedsagelig gæsarealer. For at opnå dette, ønskes der fastsat bestemmelser, der giver fredningsmyndighederne adgang til at pleje og udvikle mulighederne for mosens dyre- og planteliv og herigennem modvirke de følger, som tidligere afvandingsanlæg har haft på mosens vandbalance. Endvidere ønskes der regler for almenhedens adgang til området.

Nævnet har besigtiget området og holdt flere møder, herudover offentligt møde den 8. april 1983 med ejere, myndigheder og andre interesserede. På dette møde har nævnet tilkendegivet sin stilling til fredningsforslaget og har i et vist omfang taget hensyn til nogle fra lodsejerne fremsatte ændringsforslag.

Lodsejerudvalget, der repræsenterer samtlige private lodsejere under fredningsforslaget, har foreslået, at samtlige dyrkede arealer friholdes for fredning, at den halvdel af mosen, der ligger ind mod grænsen fredes, og at den anden halvdel udlægges til vedvarende græsareal. Endvidere at der anlægges en sti langs skellet mellem de to mosehalvdele, og at mosen og skoven bliver adskilt med grønne arealer som brandværn. Lodsejerne er endvidere enige i, at "Knøs" og "Lundvad" samt egekrattene fredes.

Lodsejerudvalget har især påpeget, at forslagets bestemmelse vedrørende gødning, afvanding og skovrydning indebærer uoverskuelige driftsmæssige og økonomiske problemer.

Bov kommune og den lokale landboforening har tilsluttet sig fredningsforslag, men med de indskrænkninger, som lodsejerudvalget har foreslået.

Ornithologisk forening og lokalforeningen for Danmarks Naturfredningsforening har ønsket fredningens område udvidet efter et tidligere forslag, som var fremsat i 1978.

Statsskovvæsenet har tilsluttet sig fredningsforslaget, dog har man foreslået, at fjernelsen af fredskoven "Brødløs" udsættes til ca. år 2020 i stedet for som foreslået inden 1. juni 1992.

Jordbrugsdirektoratet og Hedeselskabet har ikke udtalt sig imod fredningsforslaget.

En privat lodsejer har foreslået, at der pløjes et ca. 20 meter bredt brandbælte mellem mose- og lyngarealerne og skovarealerne.

Fredningsnævnet skal udtale:

Det af fredningsforslaget dateret november 1982 omhandlede område er klart fredningsværdigt, idet det rummer betydelige landskabelige værdier, ligesom arealerne udgør et område af høj naturhistorisk værdi. Nævnet finder det påkrævet, at ikke alene det egentlige moseområde fredes, men at fredningen omfatter hele det areal, som fredningsforslaget omhandler, idet områderne II til IV er naturlige overgangsområder til den egentlige mose og tjener som stødepude for mosen.

Fredningsnævnet fastsætter på ovennævnte baggrund følgende fredningsbestemmelser for det ca. 310 ha stor område, som er vist på kortet, der hører til fredningsnævnets kendelse, og som omfatter de i kendelsen anførte matr.nr. helt eller delvis:

§ 1. Fredningens formål:

Fredningen har til formål at bevare områdets karakter af mose med omkringliggende åbne marker, hovedsagelig græsarealer, og at pleje og udvikle mulighederne for mosens naturlige dyre- og planteliv og herigennem modvirke de følger, som tidligere afvandlingsanlæg har haft på mosens vandbalance, samt at regulere offentlighedens adgang til mosen af hensyn til områdets særlige følsomme dyre- og planteliv.

§ 2. Generelle bestemmelser.

- a. Der må ikke placeres bygninger, skure, campingvogne, telte, master, vindmøller og lignende bortset fra små vindmøller til oppumpning af vand til kreaturvanding. Det er dog tilladt med fredningsnævnets forudgående tilladelse at opstille læskure til kreaturer.
- b. Der må ikke oprettes pelsdyrhold, fjerkræhold eller lignende. Anlæg af skyde- og motorbaner samt modelflyvepladser er ikke tilladt.
- c. Der må ikke foretages yderligere tilplantning.
- d. Terrænændringer samt råstofgravning, herunder indvinding af tørv, er ikke tilladt.
- e. Vandindvinding er ikke tilladt, med undtagelse af indvinding til brug for mosens pleje (se dog pkt. a).
- f. Fredningen er ikke til hinder for, at der langs østskellet på matr.nr. 1390 Frøslev etableres et brandhæmmende bælte eventuelt med vedvarende græs, der afgræsses.

§ 3. Område I: De udyrkede moseområde samt Lundvand.

- a. Arealerne må ikke opdyrkes, kalkes, gødes eller sprøjtes med insekt- og plantegifte.
- b. Dræning er ikke tilladt.
- c. Henkastning af affald og etablering af oplags- og fyldpladser er ikke tilladt.
- d. Jagtudøvelsen skal kun være tilladt for en lokal jagtforening, for tiden Frøslev Jagtforening. Jagten skal foregå efter foreningens love. De love, der gælder for jagten i den udyrkede del af Frøslev Mose skal til enhver tid være godkendte af fredningsnævnet og i overensstemmelse med fredningens målsætning.
- e. Bestemmelserne om jagten i pkt. d. gælder ikke for matr. nr. 1126 Frøslev, "Lundvand".
- f. Fredningen skal ikke hindre særlige former for jagt, iværksat på offentlig foranledning, f.eks. rævejagt i forbindelse med rabiesbekæmpelse.

g. Restaurering og pleje af det fredede område:

Statsejede arealer: Arbejdet påhviler de pågældende myndigheder: Landbrugsministeriet og Miljøministeriet.

De amtskommunale og privatejede arealer: Arbejdet påhviler Sønderjyllands amtskommune.

Sønderjyllands amtsråd skal, som regional fredningsmyndighed, koordinere arbejdet, hvorfor planer m.v. forud skal godkendes af amtsrådet.

Restaurering og pleje af privatejede arealer skal ske efter aftale med ejeren og uden udgift for denne. Såfremt enighed ikke kan opnås, fastsættes plejens omfang og karakter af fredningsnævnet. Eventuelt overskud ved egentligt rydningsarbejde på privatejede arealer tilfalder ejeren.

Restaureringens formål er at skabe et grundlag for genvækst af de for højmosen karakteristiske planter. Herefter plejes området løbende, således at dette formål fastholdes og videreudvikles.

1. Vandstanden i den centrale del af mosen hæves og stabiliseres ved at nedsive oppumpet grundvand under mosetørven, i princippet som foreslået i det af Terraqua ApS i december 1980 udarbejdede projekt. Anlægs- og driftsudgifterne fordeles mellem Landbrugsministeriet, Miljøministeriet og amtsrådet i forhold til de arealer, som de er ansvarlige for.
2. Eventuel forlægning eller ændring af kommunevandløb nr. 20 Bov kan foretages med fredningsnævnets forud indhentede tilladelse.

Plejens formål er at vedligeholde og forbedre det for højmosen karakteristiske plantedække, bestående af dværgbuske, tørvemosser og halvgræsser og bevare det for et sådant område karakteristiske dyreliv.

3. Højmosevegetationen skal søges fremmet, f.eks. gennem midlertidige indgreb såsom mekanisk bearbejdning af moseoverfladen, græsning og rydning af krat og trævækst.

4. Plejen foretages koordineret med eventuelle plejeforanstaltninger i Jadelund Mose på den tyske side af landegrænsen.
5. Det bør i plejen tilstræbes at etablere et brandbælte af passende bredde, jfr. § 2 f.

§ 4. Områderne II, III og IV: Overgangszone.

For alle tre områder gælder:

- a. Henkastning af affald og etablering af oplags- og fyld-pladser er ikke tilladt, med undtagelse af ensilagestakke, roekuler og andet oplag, der er nødvendig for normal landbrugsdrift.
- b. Eksisterende levende hegn kan frit fjernes, ligesom almindelig vedligeholdelse, herunder genplantning, er tilladt.
- c. Etablering af nye levende hegn kan kun ske efter fredningsnævnets forud indhentede tilladelse.

Endvidere gælder for:

Område II: Skov.

- d. Egekrattene på matr.nr. 15 og 77 Frøslev (Knøs) samt på matr.nr. 239,692 og 1402 Frøslev skal bevares som sådanne. Sønderjyllands amtsråd og Gråsten skovdistrikt udarbejder forskrifter for krattenes drift og pleje efter samråd med ejerne.
- e. Nåletræsplantagerne på matr.nr. 691, 798 og 1390 Frøslev må ikke genplantes og skal være endeligt afdrevet inden 1. juni år 2000. Herefter skal arealerne henligge i udyrket stand.
- f. Nåletræsplantagen på matr. nr. 681 og 692 Frøslev må kun genplantes med eg.

Område III. Engarealer sydøst for mosen.

- g. Arealerne i område III skal henligge vedvarende i græs.
- h. Eventuel omlægning og dræning kan kun foretages efter forud indhentet tilladelse fra fredningsnævnet.

Område IV. Landbrugsarealer nord for mosen.

- i. Arealerne i område IV, som ikke er omfattet af dræningsforbuddet i Miljøministeriets afgørelse af 11. august 1983 kan foretages afvandet, herunder nydrænet med fredningsnævnets forud indhentede tilladelse, jfr. vedlagte skrivelse med kortbilag.

- k. Fredningen er ikke til hinder for en uddybning af Røreng kanal jfr. Miljøministeriets skrivelse af 11. august 1983.
- l. Mulige skader på landbrugsarealer, som er en følge af vandstandshævnningen i mosen, og som er konstateret senest 10 år efter at bevandingen af mosen er etableret, kan indbringes for fredningsnævnet til afgørelse, herunder til eventuel yderligere erstatningsfastsættelse.

§ 5. Offentlighedens adgang.

Offentlighedens færdselsret på det udyrkede område (område I), som er sikret gennem naturfredningslovens § 56, stk. 1, indskrænkes af hensyn til områdets særlige følsomme dyre- og planteliv, jfr. samme paragrafs pkt. 2.

- a. Det er i perioden 1.3.-1.7. ikke tilladt offentligheden at færdes udenfor eksisterende veje og stier.
- b. Fredningsnævnet kan foretage yderligere indskrænkning i færdslen, ligesom fredningsnævnet i særlige tilfælde (f.eks. i studieøjemed) kan dispensere fra bestemmelserne i pkt. a.
- c. Lodsejere eller lovlige brugere kan frit færdes til og fra vedkommende areal.
- d. Det skal tillades Sønderjyllands amtsråd at oprette 2 observationsstader i mosens østlige kant, hvortil offentligheden skal have adgang. Observationsstadernes gulv må højst være 3 meter over terræn.

§ 6. Dispensationer.

En dispensation fra bestemmelserne i § 2-5 kan meddeles, når det ansøgte ikke kommer i strid med fredningens formål, jfr. naturfredningslovens § 34.

Fredningen vedrører nedennævnte ejendomme eller dele af ejendomme, jfr. vedlagte kortbilag:

Frøslev ejerlav:

Matr.nr. 3, 4, 6, 7, 15, 19, 26, 30, 32, 44, 48, 49, 77, 88, 118, 126, 141, 142, 152, 157, 160, 173, 193, 197, 203, 224, 237, 239, 244, 275,

279, 282, 299. 448, 681, 691, 692, 700, 789, 798, 802, 803, 834, 1126, 1279, 1297, 1390, 1402 og 1408.

Kendelsen vil være at tinglyse som servitut på de anførte ejendomme med prioritet forud for pantegæld og andre rettigheder af privatretlig oprindelse.

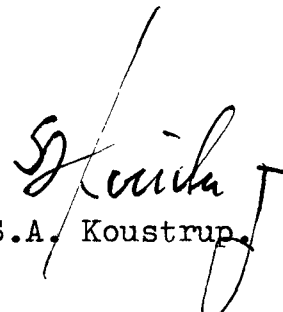
Fredningsnævnets afgørelse vil som følge af størrelsen af de tilkendte erstatninger i en samtidig hermed truffet erstatningsopgørelse være at forelægge for Overfredningsnævnet i medfør af naturfredningslovens § 25. Denne forelæggelse fritager dog ikke den, der eventuelt ønsker indsigelser behandlet, for selv at påklage afgørelsen til Overfredningsnævnet, Amaliegade 7, 1256 København K. Klageberettiget er enhver, der er underrettet særskilt om afgørelsen, og klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende.

Med hensyn til de lodsejerne tilkomne erstatninger henvises til den samtidig hermed afsagte kendelse om dette spørgsmål.

T h i b e s t e m m e s :

De forannævnte arealer, der er vist på fredningskortet, og som helt eller delvist omfatter de nævnte matrikelnumre, fredes som foran bestemt.

August Møller.

S.A. Koustrup.

Knud Frandsen.

FREDNING AF FRØSLEV MOSE

LODSEJERFORTEGNELSE, pr. august 1982

Frøslev Ejerlav, Frøslev, Bov kommune

Naturfredningslovens § 47 omhandler skovbyggelinie.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Lodsejer nr.	Lodsejer Navn og adresse	Matr.nr.	Areal i ha under fredning	Areal i ha beliggende i				Areal i ha berørt af § 47	Bemærkninger
				område I	område II	område III	område IV		
28	H.C. Nissen v/Sydbank 6330 Padborg	del af 49	1,04	1,04				1,04	1 lod
29	Herluf Johannes Sørensen Kristiansmindevej 10 6330 Padborg	7	3,31			3,31		3,31	1 lod
30	Peter Chr. Clausen Jardelundmark 2391 Wallsbøl Tyskland	142	3,58			3,58			1 lod
31	Karl Klatt Østerbyfeld 2261 Meßelby Tyskland	88 141 193 203 237	2,31 2,10 1,24 0,79 1,74	1,24		2,31 2,10 1,74			2 lodder 2 lodder 1 lod 1 lod 1 lod
			309,76	176,18	23,75	45,25	64,58		

FREDNING AF FRØSLEV MOSE

MATRIKELFORTEGNELSE

EJERLAV: ..FRØSLEV.....

MATR.NR. LB.NR. EJER

3	20	Egon Claus Clausen, Frøslevvej 87A, Frøslev, 6330 Padborg
4	12	Niels Linding Nielsen, Hovgårdsvej 15, 6630 Rødding
6	26	Ernst Langelund Rasmussen, Krathusevej 3, Kragelund, 6330 Padborg
7	29	Herluf Johannes Sørensen, Kristiansmindevej 10, 6330 Padborg
15	6	Carsten Schmidt Jürgensen, Vestergade 3, Frøslev, 6330 Padborg
19	16	Asmus Matthiesen, Vestergade 17A, Frøslev, 6330 Padborg
26	6	Carsten Schmidt Jürgensen, Vestergade 3, Frøslev, 6330 Padborg
30	11	Hans Matthiesen, Vestergade 14, Frøslev, 6330 Padborg
32	21	Heinz Beckmann, Storegade 14, Flensborg, Tyskland
44	25	Sønderjyllands amtskommune, Skelbækvej 2, 6200 Aabenraa
48	3	Jordbrugsdirektoratet, Allégade 4, 6270 Tønder
49	28	H.C. Nissen, v/Sydbank, 6330 Padborg
77	7	Geodætisk Institut, Rigsdagsgården 7, 1218 København K.
88	31	Karl Klatt, Østerbyfeld, 2261 Medelby, Tyskland
118	1	Ina Sporn, Jardelundfeld, 2261 Medelby, Tyskland

FREDNING AF FRØSLEV MOSE

MATRIKELFORTEGNELSE

EJERLAV: . FRØSLEV.....

MATR.NR: LB.NR. EJER

126	10	Sophie Marie Bohr, c/o Dr. Outzen, Kolonisthusevej 4, 6330 Padborg
141	31	Karl Klatt, Østerbyfeld, 2261 Medelby, Tyskland
142	30	Peter Chr. Clausen, Jardelundmark, 2391 Wallsbøl, Tyskland
152	4	Jacob Chr. Jørgensen, Pluskærvej 11, Frøslev, 6330 Padborg
157	27	Christopher Herman Pedersen, Kådnermarksvej 15, Frøslev, 6330 Padborg
160	14	Eduard Hermann Meine, Frøslevvej 77, Frøslev, 6330 Padborg
173	13	Christian H. Christiansen, Simondysvej 11, Frøslev, 6330 Padborg
193	31	Karl Klatt, Østerbyfeld, 2261 Medelby, Tyskland
197	2	Chr. Jensen, Kolonisthusevej 6A, Frøslev, 6330 Padborg
del af 197	25	Sønderjyllands amtskommune, Skelbækvej 2, 6200 Aabenraa
203	31	Karl Klatt, Østerbyfeld, 2261 Medelby, Tyskland
224	23	Statsskovbruget, v/Gråsten skovdistrikt, 6300 Gråsten
237	31	Karl Klatt, Østerbyfeld, 2261 Medelby, Tyskland
239	23	Statsskovbruget, v/Gråsten skovdistrikt, 6300 Gråsten
244	4	Holger Jørgensen, Vestergade 7, Frøslev, 6330 Padborg

FREDNING AF FRØSLEV MOSE

MATRIKELFORTEGNELSE

EJERLAV: .FRØSLEV.....

MATR.NR: LB.NR. EJER

275	8	Max Nørregaard Christensen, Iller Strandvej 24, Iller, 6310 Broager
279	3	Jordbrugsdirektoratet, Allégade 4, 6270 Tønder
282	8	Max Nørregaard Christensen, Iller Strandvej 24, Iller, 6310 Broager
299	9	Kristian Henrik Hansen, Kristiansmindevej 1, Vilmkær, 6330 Padborg
448	19	Ejnar Mau, Pluskærvej 5A, Frøslev, 6330 Padborg
681	21	Heinz Beckmann, Storegade 14, Flensborg, Tyskland
691	18	Marianne Larsen, Vejbækvej 17, Stoltelund, 6360 Tinglev
692	14	Eduard Hermann Meine, Frøslevvej 77, Frøslev, 6330 Padborg
700	8	Max Nørregaard Christensen, Iller Strandvej 24, Iller, 6310 Broager
789	15	Jørgen Peter Jørgensen, Pluskærvej 9, Frøslev, 6330 Padborg
798	8	Max Nørregaard Christensen, Iller Strandvej 24, Iller, 6310 Broager
802	3	Jordbrugsdirektoratet, Allégade 4, 6270 Tønder
803	3	Jordbrugsdirektoratet, Allégade 4, 6270 Tønder
834	21	Heinz Beckmann, Storegade 14, Flensborg, Tyskland
1126	21	Heinz Beckmann, Storegade 14, Flensborg, Tyskland

MATRIKELFORTEGNEELSE

EJERLAV: .FRØSLEV.....

MATR.NR:	LB.NR.	EJER
----------	--------	------

[illegible]

Miljøministeriet

Fredningsstyrelsen

Amallegade 13 · 1256 København K
Telefon (01) 11 95 65

Dato: 11/8-1983.

J.nr. F 7.kt. 736/8-13

(Bedes anført i svarskrivelsen)

LG/bk

Bov kommune,
Rådhuset,
Bov,
6330 Padborg.

GENPART til Sønderjyllands amtskommune.

til underretning under henvisning til

ad j.nr. 8-70-50-3-503-4/82

Vedr.: Regulering af kommunevandløb nr. 1 og 33 Bov, Bov kommune.

Redegørelse for sagen.

Bov kommune har ved skrivelse af 14. december 1982 klaget over et af Sønderjyllands amtskommune meddelt afslag i medfør af naturfredningslovens § 43 på tilladelse til regulering af kommunevandløb nr. 1 og 33, Bov, Bov kommune.

Sønderjyllands amtskommune har ved skrivelse af 2. juni 1983 meddelt at sagen yderligere er blevet forhandlet i forbindelse med fredningsnævnsmøde den 8. april 1983 om fredning af Frøslev Mose.

Der blev her skitseret en løsning gående ud på, at der meddeles tilladelse efter naturfredningslovens § 43 til de ansøgte reguleringsarbejder på vilkår af, at eksisterende dræn og grøfter tilstoppes, og der indføres dræningsforbud på nærmere udpegede arealer mellem vandløbene og mosen.

Sagen er herefter genbehandlet i Sønderjyllands amtskommune. Man har her besluttet ikke at udtale sig imod, at der meddeles tilladelse efter naturfredningslovens § 43 til uddybning med op til 30 cm af en ca. 1150 m lang strækning af kommunevandløb nr. 1, Bov, en uddybning med ca. 20 cm af hele kommunevandløb nr. 33, Bov, samt forøgelse af skråningsanlæggene til 1:2 på vilkår, at der syd for kommunevandløb nr. 1 på matr. nr. 118, 152, 15 og 160, Frøslev, og på hele matr. nr. 448, Frøslev, sker tilstopning af eksisterende dræn og grøfter senest 1 måned efter uddybningens gennemførelse, samt at der ikke sker ./. nydræning på de nævnte arealer. Arealerne er angivet på vedlagte kortbilag.

Fredningsstyrelsens vurdering og afgørelse.

Fredningsstyrelsen er enig i amtskommunens vurdering af, at de ovenfor angivne vilkår vil være tilstrækkelige til at sikre, at de ansøgte regulerings-

arbejder ikke får uheldige indflydelse på vandstanden i Frøslev Mose.

Man er endvidere, på baggrund af foretaget besigtigelse, af den opfattelse, at de naturfredningsmæssige interesser i vandløbene ikke i sig selv begrunder et afslag på de ansøgte arbejder. Fredningsstyrelsen meddeler herefter tilladelse efter naturfredningslovens § 43 til en uddybning med op til 30 cm af den på vedlagte kortbilag angivne strækning af kommunevandløb nr. 1, Bov, og en op til 20 cm uddybning af kommunevandløb nr. 33, Bov, samt en forøgelse af vandløbenes skråningsanlæg til forholdet 1:2.

Tilladelsen meddeles på vilkår, at de på kortbilaget angivne arealer af matr. nr. 118, 152, 15, 160 og 448, Frøslev, friholdes for nydræning samt, at eksisterende dræn og grøfter tilstoppes senest 1 måned efter reguleringsarbejdernes gennemførelse.

Fredningsstyrelsens afgørelse er truffet i medfør af naturfredningslovens § 43, stk. 1 og stk. 2, jfr. § 45, jfr. bekendtgørelse nr. 614 af 1. december 1978, §§ 1 og 4.

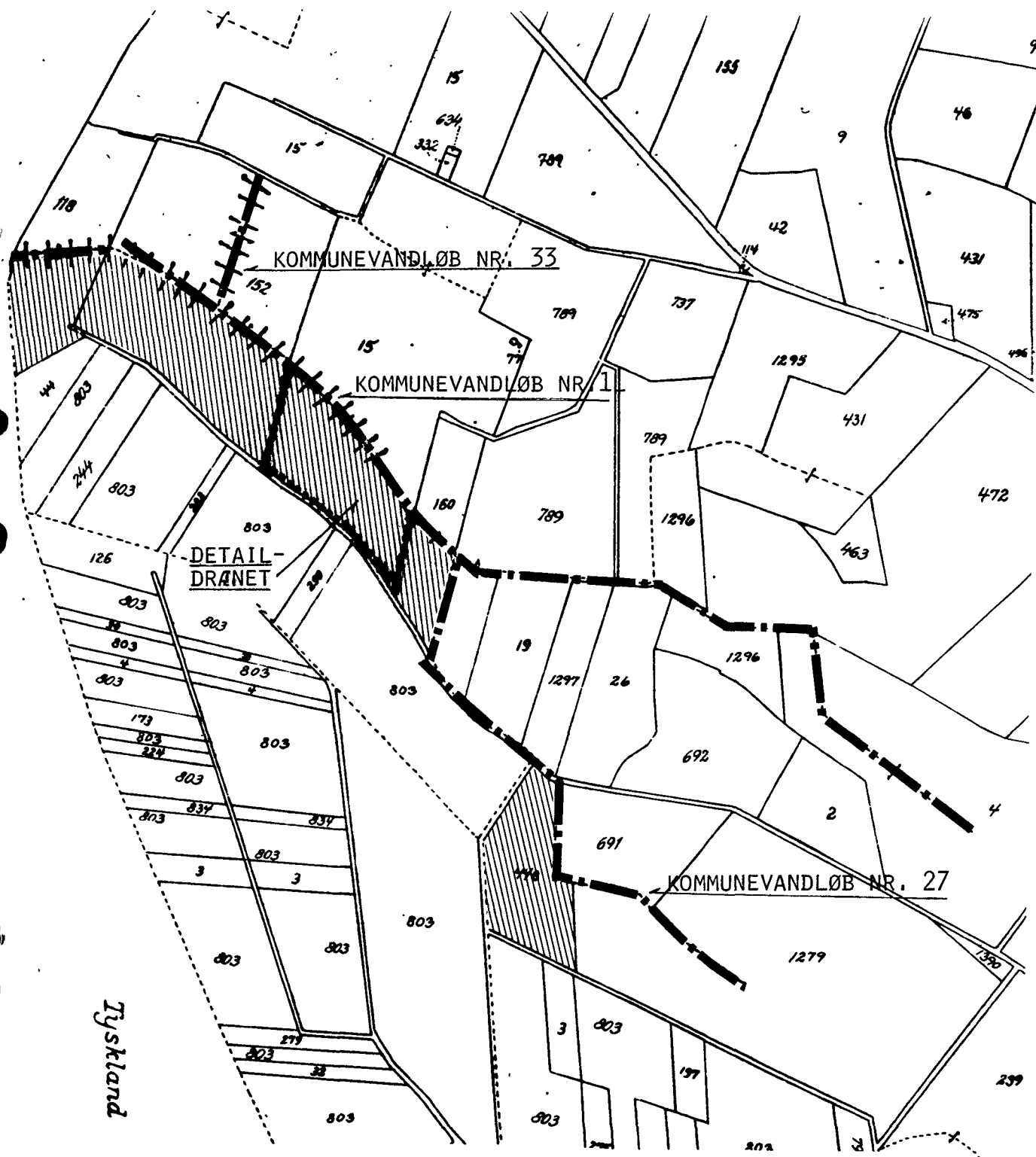
Afgørelsen er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jfr. bekendtgørelse nr. 106 af 26. januar 1983 om henlæggelse af opgaver og beføjelser til fredningsstyrelsen.

Sønderjyllands amtskommune og Danmarks Naturfredningsforening er herfra underrettet om foranstående.

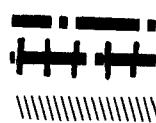
P.D.V.

Leif Gyrsting
Leif Gyrsting

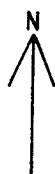
SØNDERJYLLANDS AMTSKOMMUNE	
indg.	12 AUG. 1983
j. nr.	

KOMMUNEVANDLØB NR. 1 OG 33 BOV KOMMUNE

KOMMUNEVANDLØB
STRÆKNING, DER ØNSKES REGULERET
AREAL MED DRÆNINGSFORBUD

1:10000

0 100 200 300 400 500 m 1Km

SØNDERJYLLANDS AMTSKOMMUNE
Teknisk forvaltning, Fredningsafdelingen, 6200 Åbenrå.

Den 30. december 1983 afsagde Fredningsnævnet for Sønderjyllands amts sydlige fredningskreds i sag nr.

253/72 jfr. 182/63

om fredning af områder i Frøslev
Mose, Bov kommune, Sønderjyllands
amt,

følgende

e r s t a t n i n g s k e n d e l s e :

Fredningsnævnet har samtidig hermed afsagt en kendelse, hvorefter ca. 310 ha i Frøslev Mose, Bov kommune, undergives fredning. Hele arealet ligger i landzone.

Nogle af de berørte lodsejere har fremsendt nærmere specificerede erstatningskrav i anledning af fredningen.

Egon Clausen, der er ejer af matr.nr. 3 Frøslev (lb.nr. 20), Ernst Langelund Rasmussen, der er ejer af matr.nr. 6 Frøslev (lb.nr. 26), Hans Matthiesen, der er ejer af matr.nr. 30 Frøslev (lb.nr. 11), har alle fremsat krav på 1.000 kr. pr. ha samt hver 400 kr. for sagkyndig bistand.

Herluf J. Sørensen, der er ejer af matr.nr. 7 Frøslev (lb.nr. 29), Carsten Schmidt Jürgensen, der er ejer af matr.nr. 15 og 26 Frøslev (lb.nr. 6), Asmus Matthiesen, der er ejer af matr.nr. 19 Frøslev (lb. nr. 16), Jacob Chr. Jørgensen, der er ejer af matr.nr. 152 Frøslev (lb. nr. 4), Karsten Th. Gregersen, der er ejer af matr.nr. 1402 Frøslev (lb. nr. 17) har alle fremsat krav på 4.000 kr. pr. ha landbrugsjord opgjort som værdiforringelse som følge af fredningen samt hver 800 kr. for sagkyndig bistand.

Chr. Jensen, der er ejer af matr.nr. 197 Frøslev (lb.nr. 2) Jørgen Peter Jørgensen, der er ejer af matr.nr. 789 og 1297 Frøslev (lb. nr. 15) Jens Olav Matthiesen, der er ejer af matr.nr. 1279 Frøslev

(lb.nr. 22) har alle fremsat krav på 5.000 kr. pr. ha landbrugsjord opgjort som værdiforringelse som følge af fredningen samt hver 800 kr. for sagkyndig bistand.

Christian Christiansen, der er ejer af matr.nr. 173 Frøslev (lb. nr. 13) har fremsat krav på 20.000 kr. for indskrænkning af jagtretten og for de som følge af fredningen iøvrigt pålagte indskrænkninger i udnyttelsesmulighederne.

Herman Maine, der er ejer af matr.nr. 160 og 692 Frøslev (lb.nr. 14) har fremsat krav på 30.000 kr. uden nærmere begrundelse.

Niels Linding Nielsen, der er ejer af matr.nr. 4 Frøslev (lb.nr. 12) har fremsat krav på 1.000 kr. pr. ha udyrket mose samt 10.000 kr. pr. ha landbrugsjord og 1.000 kr. for sagkyndig bistand eller ialt 26.180 kr.

Max Nørregaard Christensen, der er ejer af matr.nr. 275, 282, 700 og 798 Frøslev (lb.nr. 8) har fremsat krav på 800 kr. pr. ha udyrket mose, 28.684 kr. for et 25 år gammelt plantageareal af størrelse 1,43 ha, 2.400 kr. for begrænsning i jagtudøvelse samt 600 kr. for sagkyndig bistand eller ialt 34.172 kr.

Gråsten Skovdistrikt har for så vidt angår matr.nr. 1390 (lb.nr. 24) fremsat krav på 23.580 kr. for 7,86 ha beplantet med rødgran. Kravet er opgjort som forskellen mellem jordværdien ved skovdrift og deklara-tionsfredede arealer eller 3.000 kr. pr. ha.

Marianne Larsen, der er ejer af matr.nr. 691 Frøslev (lb.nr. 18) har fremsat krav på 258.100 kr. for 4,81 ha plantage inklusive tab af jagtret.

Jordbrugsdirektoratet, der ejer ca. 163 ha under fredningen (lb. nr. 3) har påstået samme erstatning, som tilkendes private lodsejere.

Fredningsnævnet skal udtale:

Nævnet finder, at der generelt inklusive tab af jagtretten for samtlige fredede arealer, uanset hvor de er beliggende, bør tilkendes en erstatning på 1.000 kr. pr. ha bl.a. under hensyn til det lange tidsrum, der er forløbet, siden fredningssagen blev rejst.

Herudover fastsættes for område II (skov) yderligere en erstatning på 8.000 kr. pr. ha for jord, der fremtidig skal henligge udyrket, og 4.000 kr. pr. ha for jord, der fremtidig får pålagt indskrænkning til genplantning med eg.

For område III (engarealer sydøst for mosen) fastsættes udover den generelle erstatning yderligere en erstatning på 4.000 kr. pr. ha for jord, der pålægges dyrkningsindskrænkning.

For område IV (landbrugsarealer nord for mosen) fastsættes udover den generelle erstatning yderligere en erstatning på 2.000 kr. pr. ha for dræningsindskrænkninger.

De pågældende erstatninger tilkendes, uanset om arealet er omfattet af naturfredningslovens § 47.

Der tilkendes ikke staten (Jordbrugsdirektoratet, Statsskovvæsenet, Miljøministeriet og Geodætisk Institut) samt Sønderjyllands amtskommune som grundejere erstatning i anledning af fredningen, dog tilkendes der Jordbrugsdirektoratet sædvanlig erstatning for dyrkningsindskrænkning. Statsskovbruget tilkendes for så vidt angår matr.nr. 1390 Frøslev ingen erstatning for dyrkningsindskrænkning, idet plantagen først skal være afdrevet år 2000, og det i øvrigt ved erhvervelsen af arealet i 1979 var forudsat, at plantagen blev afdrevet, så jorden kunne springe i lyng.

For så vidt angår lb.nr. 8, M.N. Christensen, skønner nævnet, da afdrivningen af plantagen på matr.nr. 798 Frøslev er udsat til år 2000, at plantagen er hugstmoden, hvorfor der ikke gives erstatning for afdrift, men alene for, at arealet fremtidig (efter år 2000) skal henligge udyrket.

For så vidt angår lb.nr. 18, M. Larsen, må det antages, at plantagen på matr.nr. 691 Frøslev er plantet omkring 1970, d.v.s. efter at fredningssagen er rejst, hvorfor der ikke tilkendes ejeren erstatning for afdrivning, men alene for, at arealet fremtidig (efter år 2000) skal henligge udyrket.

For så vidt angår lb.nr. 19, E. Mau, bestemmer nævnet, at arealet, del af matr.nr. 448 Frøslev, der i fredningsforslaget var henlagt til område I, overføres og dermed fredes som henhørende under område IV, hvilket medfører, at denne lodsejer udover den generelle erstatning får tilkendt en erstatning på 2000 kr. pr. ha for dræningsindskrænkning.

For så vidt angår lb.nr. 22, J.O. Matthiesen, bestemmer nævnet, at hele arealet matr.nr. 1279 Frøslev fredes som henhørende under område IV, således at lodsejeren udover den generelle erstatning for hele arealet får tilkendt en erstatning på 2000 kr. pr. ha for dræningsindskrænkning.

For så vidt angår lb.nr. 31, K. Klatt, matr.nr. 88, 141, 193, 203 og 237 Frøslev med areal ialt 8,18 ha, fremtræder i dag alene matr.nr. 193 Frøslev med areal 1,24 ha som udyrket mose, medens resten af arealet på 6,94 ha henligger med græs. Nævnet bestemmer derfor, at hele dette areal på 6,94 ha henføres under område III. Ejeren har efter det oplyste efter fredningssagens rejsning opdyrket en lod af matr.nr. 88 Frøslev samt matr.nr. 203 Frøslev ialt med areal 1,59 ha, og da den dyrkningsindskrænkning, som gælder for område III, svarer til den brug, som ejeren gør af arealet i dag, tilkommer der ejeren for disse to lodder alene den generelle erstatning. For resten af arealet i område III med areal 5,35 ha tilkendes foruden generel erstatning tillige 4.000 kr. pr. ha for dyrkningsindskrænkning.

Da det ikke er dokumenteret, at sagkyndig bistand er anvendt, tilkendes der ikke omkostninger hertil, bortset fra lb.nr. 8, hvor sådan dokumentation foreligger.

På grundlag af lodsejerfortegnelsen tilkendes erstatning i anledning af fredningen herefter således:

Lodsejer nr. _____	Lodsejer navn og adresse:
-----------------------	------------------------------

1.	Ina Sporn Jardelundfeld 2261 Medelby Tyskland	For 2,81 ha i område IV: generel erstatning 2.810 kr. dræningsindskrænkning <u>5.620 kr.</u> 8.430 kr.
----	--	--

Lods- Lodsejer
ejer Navn og adresse
nr.

2.	Chr. Jensen Kolonisthusevej 6A Frøslev 6330 Padborg	For 2,87 ha i område III: generel erstatning 2.870 kr. dyrkningsindskræk- ning 11.480 kr.	14.350 kr.
3.	Jordbrugsdirektoratet Allegade 4 6270 Tønder	For 26,07 ha i område III: ingen generel erstatning dyrkningsindskrækning	104.280 kr.
4.	Holger Jørgensen Vestergade 7 Frøslev 6330 Padborg	For 2,12 ha i område I: generel erstatning	2.120 kr.
5.	Jacob Chr. Jørgensen Pluskærvej 11 Frøslev 6330 Padborg	For 7,08 ha i område IV: generel erstatning 7.080 kr. dræningsindskræk- ning 14.160 kr.	21.240 kr.
6.	Carsten Schmidt Jürgensen Vestergade 3 Frøslev 6330 Padborg	For 0,35 ha i område II og 9,75 ha i område IV: generel erstatning 10.100 kr. dyrkningsindskræk- ning 1.400 kr. dræningsindskræk- ning 19.500 kr.	31.000 kr.
7.	Geodætisk Institut Rigsdagsgården 7 1218 København K	Ingen erstatning	
8.	Max Nørregaard Christensen Iller Strandvej 24 Iller 6310 Broager	For 3,11 ha i område I og 1,43 ha i område II: generel erstatning 4.540 kr. dyrkningsindskræk- ning 11.440 kr.	15.980 kr.
9.	Kristian Henrik Hansen Kristiansmindevej 1 Vilmkær 6330 Padborg	For 0,92 ha i område I: generel erstatning	920 kr.
10.	Sophie Marie Bohr c/o dr. Outzen Kolonisthusevej 4 6330 Padborg	For 1,86 ha i område I: generel erstatning	1.860 kr.
11.	Hans Matthiesen Vestergade 14 Frøslev 6330 Padborg	For 0,97 ha i område I: generel erstatning	970 kr.
12.	Niels Linding Nielsen Hovgårdsvej 15 6630 Rødding	For 2,18 ha i område I og 2,30 ha i område III: generel erstatning 4.480 kr. dyrkningsindskræk- ning 9.200 kr.	13.680 kr.

Lods- Lodsejer
 ejer Navn og adresse
 nr.

13.	Jørgen Andreas Jørgensen Vestergade 11 Frøslev 6330 Padborg	<u>For 1,86 ha i område I:</u> generel erstatning	1.860 kr.
14.	Eduard Hermann Meine Frøslevvej 77 Frøslev 6330 Padborg	<u>For 3,60 ha i område II</u> <u>og 4,48 ha i område IV:</u> generel erstatning 8.080 kr. dyrkningsindskræn- ning 14.400 kr. dræningsindskræn- ning <u>8.960 kr.</u>	31.440 kr.
15.	Jørgen Peter Jørgensen Pluskærvej 9 Frøslev 6330 Padborg	<u>For 4,40 ha i område IV:</u> generel erstatning 4.400 kr. dræningsindskræn- ning <u>8.800 kr.</u>	13.200 kr.
16.	Asmus Matthiesen Vestergade 17A Frøslev 6330 Padborg	<u>For 3,80 ha i område IV:</u> generel erstatning 3.800 kr. dræningsindskræn- ning <u>7.600 kr.</u>	11.400 kr.
17.	Karsten Thomsen Gregersen Vestergade 29 Frøslev 6330 Padborg	<u>For 1,03 ha i område II</u> <u>og 2,46 ha i område IV:</u> generel erstatning 3.490 kr. dyrkningsindskræn- ning 4.120 kr. dræningsindskræn- ning <u>4.920 kr.</u>	12.530 kr.
18.	Marianne Larsen Vejbækvej 17 Stoltelund 6510 Toftlund	<u>For 4,81 ha i område II:</u> generel erstatning 4.810 kr. dyrkningsindskræn- ning <u>38.480 kr.</u>	43.290 kr.
19.	Ejnar Mau Pluskærvej 5A Frøslev 6330 Padborg	<u>For 4,32 ha i område IV:</u> <u>jfr. kendelsen.</u> generel erstatning 4.320 kr. dræningsindskræn- ning <u>8.640 kr.</u>	12.960 kr.
20.	Egon Claus Clausen Frøslevvej 87A Frøslev 6330 Padborg	<u>For 4,04 ha i område I:</u> generel erstatning	4.040 kr.
21.	Heinz Beckmann Storegade 14 Flensborg Tyskland	<u>For 3,69 ha i område I</u> <u>og 1,46 ha i område II:</u> generel erstatning 5.150 kr. dyrkningsindskræn- ning <u>5.840 kr.</u>	10.990 kr.

Lods- Lodsejer
 ejer Navn og adresse
 nr. _____

22.	Jes Olav Matthiesen Pluskærvej 5A 6330 Padborg	For 25,48 ha i område IV: <u>jfr. kendelsen.</u> generel erstatning 25.48o kr. dræningsindskræk- ning <u>5o.96o kr.</u> 76.44o kr.
23.	Statsskovbruget v/ Gråsten Skov- distrikt 63oo Gråsten	Ingen erstatning.
24.	Den danske Stat Miljøministeriet v/ Gråsten Skov- distrikt 63oo Gråsten	Ingen erstatning.
25.	Sønderjyllands amtskommune, Skelbækvej 2 62oo Aabenraa	Ingen erstatning.
26.	Ernst Langelund Rasmussen Krathusevej 3 Kragelund 633o Padborg	For o,36 ha i område I: generel erstatning 36o kr.
27.	Christopher Herman Pedersen Kådnermarksvej 15 Frøslev 633o Padborg	For o,65 ha i område I: generel erstatning 65o kr.
28.	H.C. Nissen v/ Sydbank 633o Padborg	For 1,04 ha i område I: generel erstatning 1.04o kr.
29.	Herluf Johannes Sørensen Kristiansmindevej 1o 633o Padborg	For 3,31 ha i område III: generel erstatning 3.31o kr. dyrkningsindskræk- ning <u>13.24o kr.</u> 16.55o kr.
3o.	Peter Chr. Clausen Jardelundmark 2391 Wallsbøl Tyskland	For 3,58 ha i område III: generel erstatning 3.58o kr. dyrkningsindskræk- ning <u>14.32o kr.</u> 17.9oo kr.
31.	Karl Klatt Østerbyfeld 2261 Medelby Tyskland	For 8,18 ha i område I og III: <u>jfr. kendelsen.</u> generel erstatning 8.18o kr. dyrkningsindskræk- ning <u>21.4oo kr.</u> <u>29.58o kr.</u>

ialt 499.o6o kr.

=====

Erstatningsbeløbene forrentes fra fredningsnævnets afgørelse med en rente, der er 1% højere end Danmarks Nationalbanks til enhver tid fastsatte diskonto.

Fredningen findes ikke at medføre forringelse af pantesikkerheder, og de anførte erstatningsbeløb kan derfor udbetales til ejerne.

I godtgørelse for sagkyndig bistand under sagens behandling tillægges der M.N. Christensen, Iller Strandvej 24, Broager, (lb.nr. 8) et beløb på 600 kr.

Den samlede fredningserstatning med renter og omkostningsbeløbet 600 kr. udredes med 75% af staten og 25% af Sønderjyllands Amtsråd.

Fredningsnævnets erstatningskendelse kan indbringes for Overfredningsnævnet, Amaliegade 7, 1256 København K. Klageberettigede er de lodsejere, hvis erstatningskrav er påkendt, Sønderjyllands Amtsråd og Miljøministeriet. Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er modtaget af den pågældende.

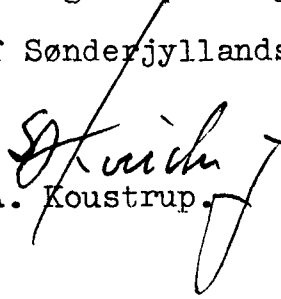
T h i b e s t e m m e s :

I erstatning udbetales til forannævnte ejere ialt 499.060 kr. med en årlig rente, der er 1% højere end den af Danmarks Nationalbank til enhver tid fastsatte diskonto fra kendelsens dato til betaling sker.

I godtgørelse for sagkyndig bistand betales til M.N. Christensen, Iller Strandvej 24, Broager, 600 kr.

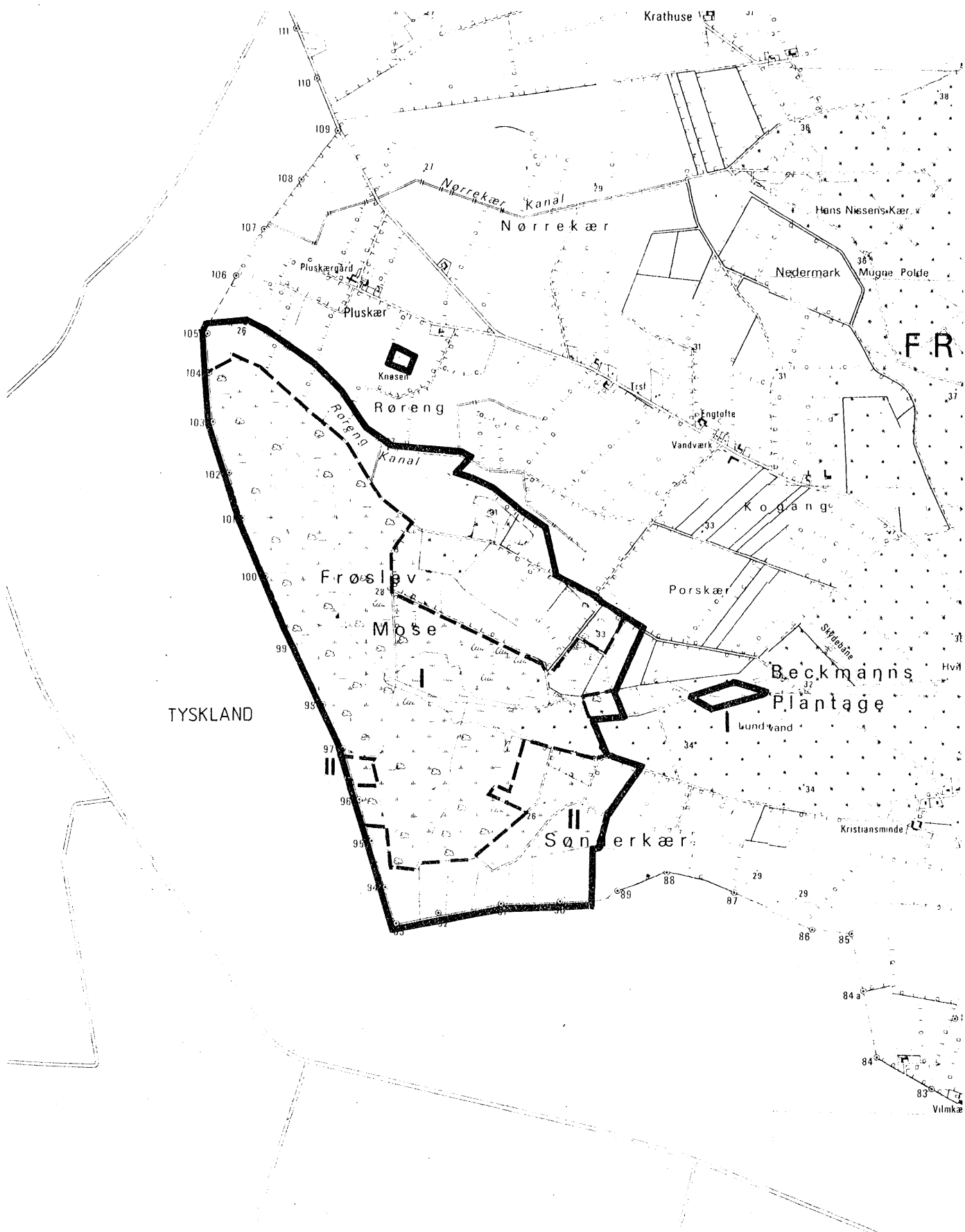
Erstatningerne med renter og det tillagte omkostningsbeløb udredes af staten med 75% og af Sønderjyllands Amtsråd med 25%.

August Møller.

S.A. Koustrup.

Knud Frandsen.

KORT>

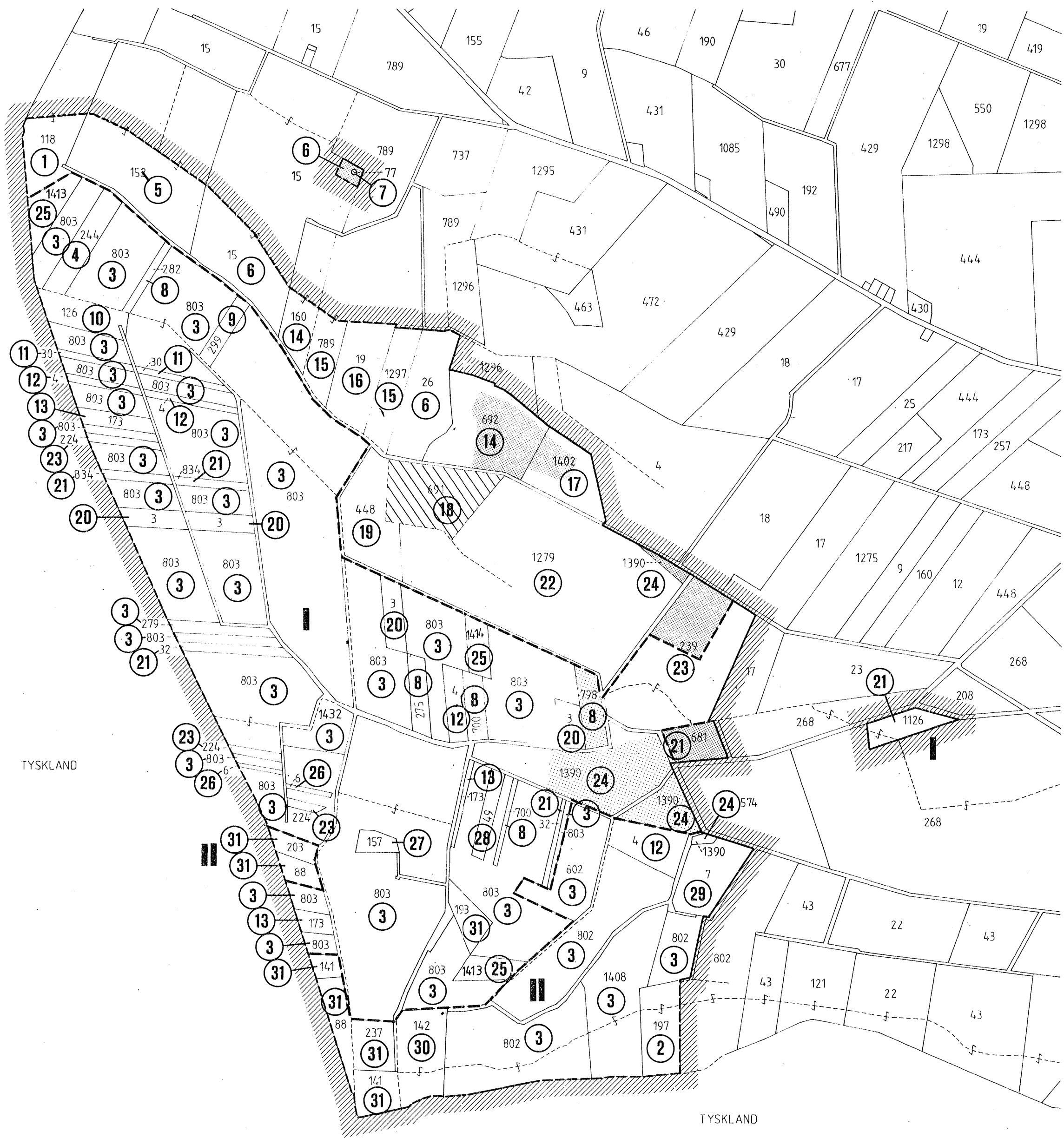

GRUNDMATERIALET ER GEODÆTISK INSTITUTS 4 CM KORT
SUPPLERET MED ENKELTE RETTELSE FORETAGET AF
SØNDERJYLLANDS AMTSKOMMUNE, UDGIET MED
GEODÆTISK INSTITUTS TILLADELSE (A 63). COPYRIGHT.

FREDNINGSKORT

OVERFREDNINGSNÆVNETS
fredningsafgørelse af september
1985 i sag nr. 2597/83

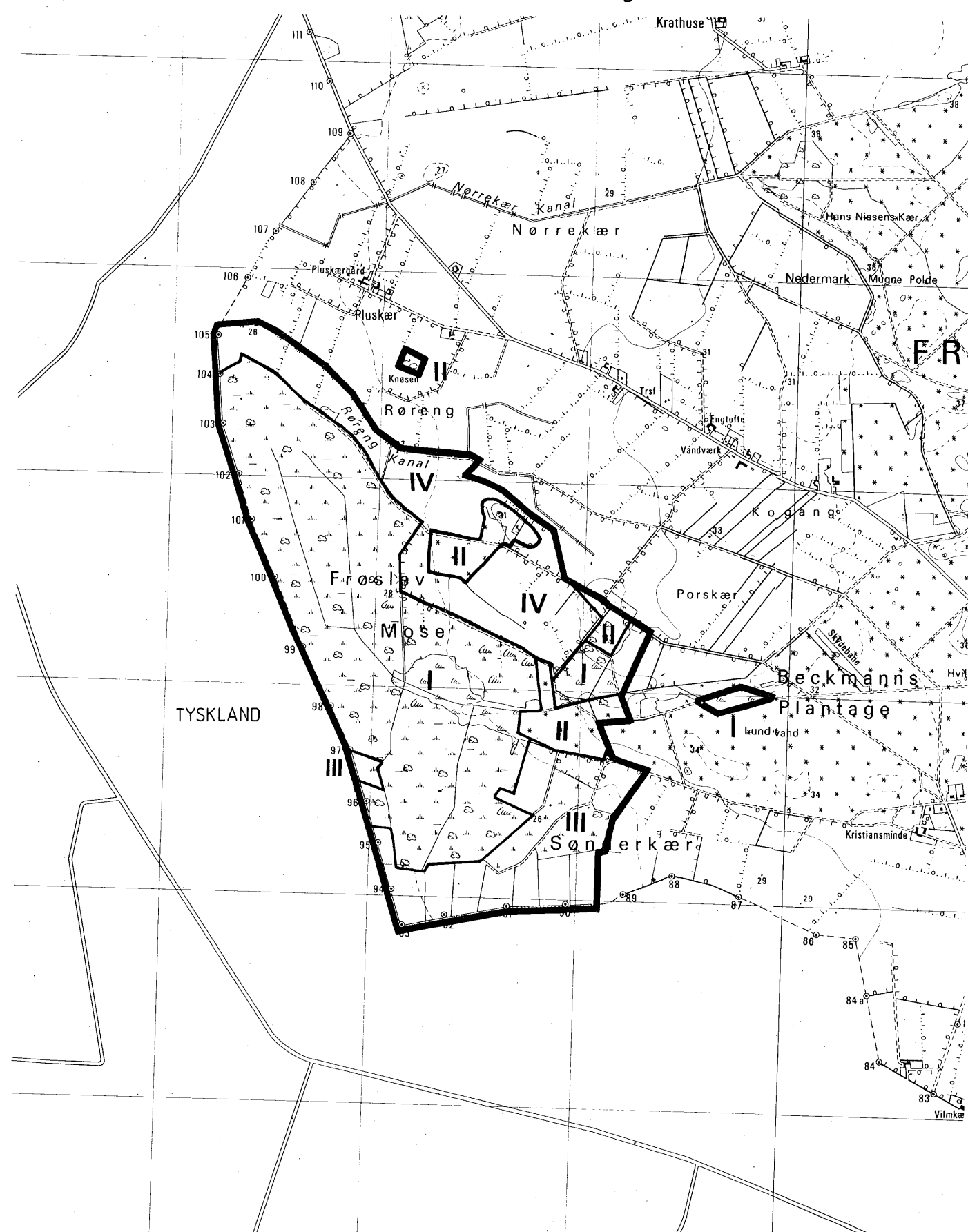
- SIGNATURFORKLARING:
- Fredningsgrænse
 - Områdegænse
 - Områdenummer
 - Skov, der pålægges egebinding
 - Skov - område I
 - Skov iøvrigt
 - Lodsejnummer anvendt under sagens behandling

SØNDERJYLLANDS AMTSKOMMUNE			
TEKNISK FORVALTNING			
PLAN- OG MILJØADMINISTRATIONEN			
Herudkastet af	a-mh	FRØSLEV MOSE	Fredning
29-10-82 TL		Frøsløv Ejerlav, Frøsløv	503-2-17
6-12-83 ah		Bov kommune	540-90-10-75
13-8-85 RN			1:10 000, 1:25 000
			August 1982

REG.NR. 7649.

OVERSIGTSKORT Udsnit af kortblad 1211 IV SV og 1211 IV SØ

GRUNDMATERIALET ER GEODÆTISK INSTITUTS 4 CM KORT
SUPPLERET MED ENKELTE RETTELSER FØR TAGET AF
SØNDERJYLLANDS AMTSKOMMUNE. UDGIVET MED
GEODÆTISK INSTITUTS TILLADELSE (A 83). COPYRIGHT.

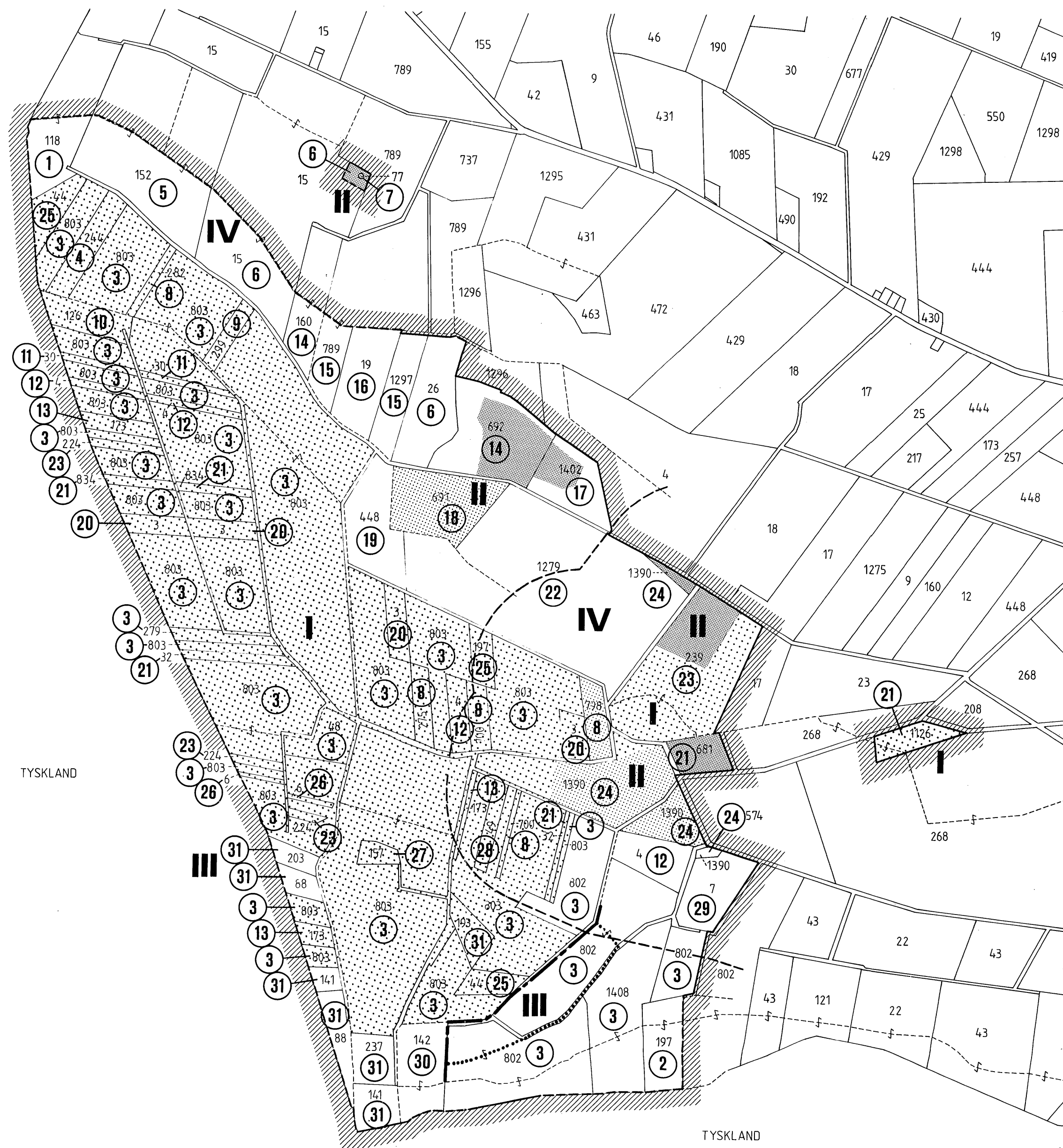
1:25 000
500m 0 1 2 km

FREDNINGSKORT
hørende til fredningsnævnets
kendelse af 30.12.1983.

- SIGNATURFORKLARING:
- Fredningsgrænse
 - Skovbyggelinie
 - Udyrkede områder - område I
 - Skov - område II
 - Skov, der pålægges egebinding, jvf. kendelsens §4d og f - område II
 - Eksisterende vandløb, der forlægges, jvf. kendelsens §3.2
 - Nyt vandløb
 - Områdenummer
 - Lodsejernummer

REG.NR.

7649

1:10 000
0 100 200 300 400 500m 1 km

REG.NR. 07649.000

SØNDERJYLLANDS AMTSKOMMUNE		TEKNISK FORVALTNING	
PLAN- OG MILJØADMINISTRATIONEN			
Beregnet	Tegnet	Ald.	Fredning
Rettet	a-m h	Tegn. nr.	503-2-17
29-10-82 TL		J.nr.	540-90-10-75
6-12-83 ah		Mål	1:10 000, 1:25 000
		Dato	August 1982

FRØSLEV MOSE
Frøslev Ejerlav, Frøslev
Bov kommune

DISPENSATIONER>

Afgørelser – Reg. nr.: 07649.00

Dispensationer i perioden: 23-05-1980 - 30-01-2004

År 1980 den 23. maj kl. 11.00 afholdt fredningsnævnet, bestående af formanden, dommer S.A. Koustrup, det kommunalvalgte medlem, skovfoged Chr. Larsen-Bjerre, Padborg og det amtsrådsvalgte medlem, Edgar Andersen, Jejsing, Tønder, møde i Bov kommune, hvor da foretoges:
J. nr. 104/80 jfr. 130/79 Ulovlig pløjning af del af matr-
nr. 197 Frøslev (Frøslev mose)
tilhørende Christian Jensen, Padborg.

Der fremlægges skrivelse af 28. april 1980 fra amtsrådets fredningsafdeling med bilag, - j. nr. 540-90-10-75.

For amtsrådets fredningsafdeling mødte skovtekniker Jørn Stenberg og botaniker Aksel Voigt.

For Gråsten skovdistrikt mødte skovrider P. Morville.

For Danmarks Naturfredningsforening mødte inspektør Poul Andersen.

For Bov kommune mødte byrådsmedlem Chr. Hansen og ingeniør Jørgensen.

Ejeren af matr. nr. 197 Frøslev, Chr. Jensen, mødte sammen med landbrugskonsulent Drewsen.

Nævnet påtalte den skete opløjning, og Chr. Jensen erkendte, at pløjningen og en senere foretaget gødskning m.v. var i strid med fredningssagen og tillige gik udover den begrænsede tilladelse til kreaturgræsning i mosen, som han havde erhvervet i juli 1979 (nævnets j. nr. 130;/79). Ejeren undskyldte sig med at fredningssagen var blevet trukket i langdrag og at han manglede græs til sine kreaturer.

Aksel Voigt gav en orientering om forsøgene i mosen med hævning af grundvandstanden.

Ingeniør Jørgensen foreslog at fredningsmyndighederne erhverver Chr. Jensens arealer i mosen, ca. 7 tønder land, idet Bov kommune har et areal udenfor mosen af tilsvarende størrelse, som Chr. Jensen til

gængæld kunne erhverve.

Rovslaget vandt tilslutning fra alle tilstedeværende og antagende fredningsafdeling lovede at arbejde med sagsskiftet.

Efter forhandling og under hensyn til en vis forventning om fredningsmyndighedernes køb af Chr. Jensens jord i mosen, samt formodning om fredningssagens afslutning i løbet af 1-2 år var der i nævnt enighed om at meddele Chr. Jensen tilladelse til græsning på hele matr. nr. 197 indtil fredningssagen Frøslev Mose er afsluttet, dog længst til udgangen af 1983, hvorimod yderligere jordbehandling, gødsning, kalkning m.v. ikke må finde sted.

Til gengæld for denne tilladelse godkendte Chr. Jensen, at det påhviler ham at aflevere hele matr. nr. 197 Frøslev i pløjet tilstand ved salg/magelæg, dog senest til efteråret 1983 eller foråret 1984.

Sagen sluttet.

S.A. Koustrup
formand

/12.

Den 15. november 1985 foretog formanden, dommer S.A. Koustrup, følgende sag på dommerkontoret:

J.nr. 189/85

Ansøgning om tilladelse til at
udjævne et vandhul på matr.nr.
1126 Frøslev, tilhørende H.
Beckmann, Flensborg.

- § 34 -

Der fremlagdes ansøgning af 22. oktober 1985 fra H. Beckmann samt skrivelse af 13. november 1985 fra amtsrådet, j.nr. 8-70-51-2-503-3/85.

Det fremgår af ansøgningen, at matr.nr. 1126 ligger ca. midt i Beckmanns skov, og at der på vestsiden af arealet ligger et vandhul med stejle sider, der ønskes udjævnet af hensyn til dyrelivet, især af hensyn til fuglene.

Det fremgår af Frøslev Mose-fredningen, at terrænændringer kræver fredningsnævnets tilladelse.

Amtsrådet har oplyse, at det pågældende vandhuld er ca. 10 x 3 m, med stejle sider og derfor af begrænset biologisk værdi, og at den ansøgte udjævning dels er meget begrænset, dels vil forbedre vandhullets værdi væsentligt. Det ansøgte vil derfor være i overensstemmelse med fredningens formål, idet fredningen tilsigter at beskytte områdets dyre- og planteliv. Hullets værdi vil kunne forbedres yderligere ved at grave det 1-3 m større mod syd, sydøst og sydvest, med jævne skråninger, gerne fladt vand (10-20 cm dybt).

Under hensyn bl.a. til det af amtsrådet anførte meddeler nævnet herved tilladelse til det ansøgte, og nævnet foreslår ejeren, at vandhullet udvides yderligere 1-3 m mod syd, sydøst og sydvest

med jævne skråninger. Opgravet materiale skal placeres på arealet vest for vandhullet.

S.A. Koustrup.

/ha

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indbringes for Overfredningsnævnet, Avenlegade 18, 1256 København K. af ansøgeren og forskellige myndigheder. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Overfredningsnævnet, kan dispensationen udnyttes.

St 4/
15.86

Den 1. april 1986 foretog formanden, dommer S.A. Koustrup, følgende sag på dommerkontoret:

J.nr. 54/86

Ansøgning om omlægning af engparcel, matr.nr. 7 Frøslev.

- § 34 - Frøslev Mose -

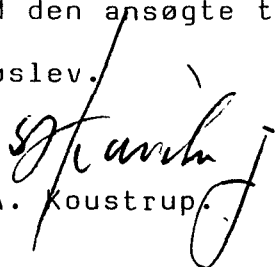
Der fremlagdes skrivelse af 26. marts 1986 med bilag fra amtsrådet, j.nr. 54o-9o-1o-75.

Det fremgår af sagen, at gårdejer Herluf Sørensen, Christiansminde, Frøslev, Padborg, ved telefonisk henvendelse til fredningsafdelingen den 22. marts 1986 har ansøgt om tilladelse til at omlægge den ca. 3,3 ha store engparcel matr.nr. 7 Frøslev, beliggende i det fredede Sønderlær således, at den ene halvdel omlægges i 1986 og den anden halvdel i 1987, og der anvendes en eenårig rensningsafgrøde (korn) i begge tilfælde.

Engparcellen er omfattet af § 4 i Overfredningsnævnets afgørelse af 20. september 1985 om fredning af Frøslev Mose i Bov kommune, og fredningsbestemmelserne siger bl.a., at arealerne skal henligge i vedvarende græs, og at omlægning med anvendelse af rensningsafgrøder kun kan ske med fredningsnævnets forudgående godkendelse.

Amtsrådet har anbefalet, at nævnet godkender ansøgningen.

Nævnet meddeler herved den ansøgte tilladelse til omlægningen af engparcel matr.nr. 7 Frøslev.

S.A. Koustrup.

Jnr. 1303/8-36

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Overfredningsnævnet, Amaliegade 13, 1256 København K. af ansøgeren og forskellige myndigheder. Først når det klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indrægt for Overfredningsnævnet, kan dispensationen udnyttes.

Kopi til fredningsreg. Lt 9/5-86,

Vaturfredningsnævnet for Sønderjyllands
amts sydlige fredningskreds
Dommerkontoret i Tønder
Nørregade 21 - 6270 Tønder - Telf. 04 - 722205

REG. NR. 07649.000

Den 5. maj 1986 foretog retsassessor Torben Johansen
følgende sag på dommerkontoret:

J.nr. 74/86

Ansøgning fra gdr. Chr. Jensen, Frøslev, om tilladelse til omlægning af engparcel matr.nr. 197 Frøslev, Bov kommune.

- § 34 -

Der fremlagdes skrivelse af 24. april 1986 med bilag fra amtsrådet, j.nr. 540-90-10-75.

Det fremgår af sagen, at den ca. 3 ha store engparcel er beliggende i det fredede Sønderskær, og at ansøgeren ønsker at omlægge parcellen med 1/4, ca. 1,5 tdr. land hvert år de næste fire år, og at der ikke anvendes rensningsafgrøder, idet arealet efter jordbearbejdningen udlægges i græs.

Engparcellen er omfattet af § 4 i Overfredningsnævnets afgørelse af 20. september 1985 om fredning af Frøslev Mose.

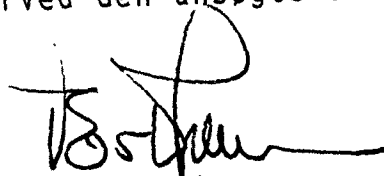
I nævnte § er anført:

"For de arealer, der på fredningskortet er henført til område II, gælder tillige følgende bestemmelser:

Arealerne skal henligge i vedvarende græs. Omlægning med anvendelse af rensningsafgrøder kan kun ske med fredningsnævnets forudgående godkendelse."

Fredningsafdelingen har indstillet, at der meddeles dispensation.

Nævnet meddeler herved den ansøgte dispensation.

Torben Johansen.

suppl.

/ha

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Overfredningsnævnet, Amaliegade 18, 1256 København K. af ansegeren og forskellige myndigheder. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Overfredningsnævnet, kan dispensationen udnyttes.

År 1987 den 27. april foretog formanden, dommer
S.A.Koustrup, følgende sag på dommerkontoret:

j.nr. 61/87

Ansøgning fra amtsrådet om
tilladelse til sprøjtning mod
rod- og stødsrud i forbindelse
med pleje af Frøslev Mose.

- § 34 -

Der fremlagdes skrivelse af 22. april 1987 med bilag fra
amtsrådet, j.nr. 8-70-52-5-503-1-86.

Det fremgår af sagen, at Overfredningsnævnet i sin
kendelse af 20. september 1985 om fredning af Frøslev Mose har
pålagt Miljøministeriet og Sønderjyllands amtsråd i forening at
søge restaurering gennemført, således at påbegyndelsen af
plejeforanstaltningerne hertil skulle ske inden 2 år fra
kendelsens dato.

Miljøministeriet ved Gråsten skovdistrikt og
Sønderjyllands amtskommune ved fredningsafdelingen har
påbegyndt plejearbejderne, der udføres i henhold til "Plejeplan
for Frøslev Moses Centrale del", dateret 30. marts 1987 (område
I).

I plejeplanens § 2 "Rydning af opvækst" fremgår det, at
hele det skovede areal forventes sprøjtet for at hindre eller
sinke genvækst af rodsrud.

Af Overfredningsnævnets kendelse § 3 "Særlige bestemmelser
for område I" fremgår af stk. a. Arealernes drift: "Arealerne
må ikke opdyrkes. De må ikke pløjes, fræses, tilsås, kalkes,
gødskes, sprøjtes eller udsættes for anden form for
jordbehandling. Dette gælder dog ikke jordbehandling i

forbindelse med naturpleje."

Da plejeindsatsen ved rydning af ny opvækst forventes at være af betydelig omfang indtil vandstandshævningen i mosen har den tilsigtede effekt, må Gråsten skovdistrikt og Sønderjyllands amtsråd se i øjnene, at det vil være nødvendigt at sprøjte ny opvækst af rod- og stødskud på de netop ryddede arealer i mosen.

En evt. sprøjtning vil blive udført manuelt ved rygsprøjte og således, at den vil ske pletvis.

Der vil således ikke være tale om, at et stort areal vil være totalt sprøjtet og dødt.

Sprøjtningen agtes foretaget i de kommende 2-3 år i august måned, og man agter at benytte sprøjtemidlet Round up.

Da det ansøgte er led i en pleje af mosen, og da det ikke strider mod fredningens formål, idet sprøjtningen kun agtes foretaget i begrænset omfang, tillader nævnet hermed det ansøgte.

S.A. Koustrup

/es

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indbringes for Overtredningsnævnet, Amaliegade 18, 1256 København K. af ansegeren og forskellige myndigheder. Først når det klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Overtredningsnævnet, kan dispensationen udnyttes.

Den 24. juli 1987 kl. 10,00 holdt nævnet møde på Frøslev kro. Til stede var formanden, dommer S.A.Koustrup, samt det kommunalvalgte medlem, Knud Frandsen, Bov.

Der foretoges:

J.nr. 77/87

Ansøgning fra Landbrugsministe-
riet om tilladelse til opsætning
af 1,2 m højt fårehegn langs lan-
degrænsen, herunder gennem Frø-
slev Mose, Bov kommune.

-§ 34 - fredningssag -

Der fremlagdes skrivelse af 14. maj 1987 med bilag fra
amtsrådet, j.nr. 8-70-52-5-503-1-86 samt indkaldelse fra Land-
brugsministeriet til orientende møde.

For amtsrådet mødte skovrider Chr. Blinkenberg og skovtek-
niker Jørn Steenberg.

For Gråsten Statsskovdistrikt mødte skovrider P. Mor-
ville.

For Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite mødte
Erling Fransson.

Det amtsvalgte medlem af nævnet, afdelingsleder Aug.
Møller, havde meldt afbud på grund af ferie.

Formanden bemærkede, at mødet efter aftale holdes sammen
med landbrugsministeriets orienterende møde for lodsejerne.

Fuldmægtig Morten Blom Andersen, Landbrugsministeriet,
orienterede om bestræbelser på at hindre overførsel af husdyr-
sygdomme mellem Vesttyskland og Danmark. Som led i at sikre

J.nr. 1303/8-36 SN.

Danmark status som værende fri for en række smitsomme husdyrsygdomme var det formålstjenligt at opsætte hegn lang visse dele af landegrænsen, hvor der ikke i forvejen var naturlige hindringer for passage.

For så vidt angår Frøslev Mose, der er fredet ved Overfredningsnævnets kendelse af 20. september 1985, drejer det sig om en strækning ca. fra grænsepæl 89 til grænsepæl 105, dog er strækningen fra grænsepæl 89 til grænsepæl 97 og fra grænsepæl 102 til grænsepæl 105 i forvejen undergivet grænsevandløbsreglerne, hvilket vil sige, at der her er en grøft med pigtrådshegn på begge sider af grænsen (grænsevandløbet). Tilbage til hegning i Frøslev Mose i forbindelse med nuværende sag bliver i realiteten kun en strækning på ca 1,5 km mellem grænsepælene 97 - 102.

Fuldmægtig Blom Andersen oplyste, at der ikke ville blive tale om en permanent ordning, idet der indenfor en overskuelig tid vil blive ensartede veterinære regler i Danmark og i Slesvig-Holsten. Til den tid (1992 ?) vil hegnet i hvert fald kunne nedtages.

Fuldmægtig Blom Andersen besvarede de stillede spørgsmål og oplyste, at Landbrugsministeriet afholder alle omkostninger ved hegnets etablering m.v. samt forestår vedligeholdelsen og kontrol.

Flere lodsejere samt repræsentanterne fra amtsrådets fredningsafdeling tilligemed skovrider Morville og Erling Fransson foreslog, at der i stedet for det foreslåede fårehegn (flethegn) opsættes pigtrådshegn, da dette vil være langt mindre synligt i terrænet samt være i overensstemmelse med det hegn som i forvejen anvendes ved grænsevandløbene.

Formanden bemærkede, at han på forhånd havde drøftet sagen

med det amtsvalgte medlem.

Der var i fredningsnævnet enighed om at meddele, at nævnet hermed giver dispensation til opsætning af et hegn i Frøslev Mose. Hegnets karakter og dets nærmere placering aftales mellem Landbrugsministeriet, Sønderjyllands amtsråds fredningsafdeling og Gråsten statsskovdistrikt, idet nævnet henstiller, at hegnet mellem grænsepælene 97 og 102 bliver et pigtrådshegn i lighed med det danske grænsevandløbshegn på begge sider af de to grænsepæle. Det er et vilkår, at hegnet i Frøslev Mose fjernes ved Landbrugsministeriets foranstaltning, når der ikke længere af veterinære hensyn er behov for hegnet, dog senest inden udgangen af 1995. Skulle der efter dette tidspunkt være behov for hegnet, må der søges fredningsnævnet om en forlængelse.

S.A. Koustrup.

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Overfredningsnævnet, Slotsmarken 15, 2970 Hørsholm, af ansøgeren og forskellige myndigheder. Først når det efter klagefristens udløb konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Overfredningsnævnet, kan dispensationen udnyttes.

Den 31. marts 1989 foretog formanden, dommer S.A.Koustrup, følgende sag på dommerkontoret:

J.nr. 62/89

**Ansøgning fra Jordbrugsdirektoratet
om tilladelse til at anlægge et grøble-
system på matr.nr. 88, 141, 142 og 237
Frøslev, indenfor område II i fredningen
af Frøslev Mose.**

§ 34 - Frøslev Mose -

Der fremlagdes skrivelse af 30. marts 1989 med bilag fra amts-
rådet, j.nr. 8-70-52-5-503-1-86.

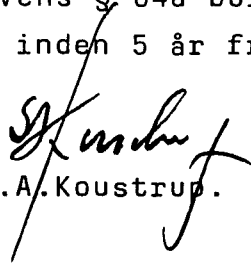
Det fremgår af sagen, at grøblesystemet ønskes anlagt for at
muliggøre fortsat græsning, da stagnerende overfladevand i dag
hindrer dette. Systemet anlægges med åbne grøfter, med en dybde
på max. 40 cm for hovedgrøften og ca. 25 cm for sidegrøfterne.
Mindste afstand til mosekanten bliver ca. 40 m.

Amtsrådets fredningsafdeling har oplyst, at det ansøgte grøble-
system stort set kun vil aflede overfladevand fra græsarealet,
og at den mængde vand, grøfterne kan trække ud af mosen, er
meget begrænset og uden betydning for restaureringsprojektet for
Frøslev Mose, efter hvilket der ikke må foretages afvanding. En
eventuel forsumpning af arealet, som vil være resultatet, hvis
der ikke afvandes, skønnes at være biologisk uhensigtsmæssig
udfra et ønske om at bevare de ekstensivt drevne engarealer
omkring mosen, hvor bl.a. Stor Regnspore holder til i træktiden.

Da det ansøgte ikke skønnes at være i strid med fredningens
formål, idet det tilsigter en fortsat mulighed for græsning,

hvilket bl.a. er fastlagt ved fredningskendelsen vedrørende Frøslev Mose, meddeler nævnet herved tilladelse til udførelse af det beskrevne grøblesystem.

I medfør af naturfredningslovens § 64a bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 5 år fra dato.

S.A. Koustrup.

/ha

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for **Overfredningsnævnet, Slotsmarken 15, 2970 Hørsholm**, af ansøgeren og forskellige myndigheder. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Overfredningsnævnet, kan dispensationen udnyttes.

Skov- og Naturstyrelsen
15. April 1991

FREDNINGSNÆVNET FOR SØNDERJYLLANDS AMTS

Sydlige fredningskreds,
Dommerkontoret i Tønder.

Den 18. april 1991 foretog formanden, dommer S.A. Koustrup, følgende sag på dommerkontoret:

J.nr. 15/91

Ansøgning fra Herluf Sørensen, Padborg,
om tilladelse til omlægning af matr.nr. 7
Frøslev, Bov kommune.

§ 34 - Frøslev Mose -

Der fremlagdes skrivelse af 16. april 1991 fra Sønderjyllands amt, j.nr. 8-70-52-5-503-1-86 II.

Det er oplyst, at arealet ligger indenfor Frøslev Mose fredningsområde II, hvor der ifølge Overfredningsnævnets kendelse af 20. september 1985, § 4, ikke må omlægges med rensningsafgrøder uden fredningsnævnets forudgående tilladelse.

Ansøgeren har meddelt, at der efterhånden er så mange tuer af Lysesiv o.a., at græsningsværdien er begrænset. Han ønsker at omlægge med korn, der høstes som helsød, halvdelen af marken i år, den anden halvdel til næste år. Forbruget af kunstgødning, kalk og sprøjtemidler bliver begrænset. Marken er blevet omlagt efter dispensation for 4-5 år siden.

Amtsrådets naturafdeling har indstillet det ansøgte til godkendelse, idet belastningen af mosen ved omlægning af den ansøgte mark skønnes at være temmelig begrænset, specielt når kun en del af marken omlægges ad gangen.

Nævnet meddeler herved i medfør af naturfredningslovens § 34 tilladelse til det ansøgte.

I medfør af naturfredningslovens § 64a bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 5 år fra dato.

S.A. Koustrup.

/ha

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Overfredningsnævnet, Slotsmarken 15, 2970 Hørsholm, af ansøgeren og forskellige myndigheder. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Overfredningsnævnet, kan dispensationen udnyttes.

FREDNINGSNÆVNET FOR SØNDERJYLLANDS AMT

Dommerkontoret, Nørregade 31;
6270 Tønder. - Telf. 74 72 22 05.

År 1994 den 19. april foretog formanden, dommer S.A.Koustrup, følgende sag på dommerkontoret:

j.nr. 14/94

Ansøgning fra Aabenraa Skovdistrikt og
Kreis Schleswig-Flensburg om tilladelse
til at regulere vandløb omkring Frøslev-
Jardelund Mose.

Der fremlagdes skrivelse af 7. april 1994 med bilag fra
Sønderjyllands amt, Landskabskontoret, j.nr. 8-70-51-3-503-4-93.

Det fremgår af sagen, at der ved reguleringen bl.a. sker en
flytning af to vandløb længere bort fra Frøslev Mose. De
nuværende løb stemmes op til nær terrænhøjde, for at tillade
bortledning af overfladevand. Det samme sker med et antal vandløb
indenfor fredningen. Reguleringen medfører en terrænændring.

Området er fredet ved Overfredningsnævnets kendelse af 20.
september 1985. Ifølge afgørelsen må der ikke foretages
terrændændringer, herunder opfyldning og planering. Endvidere må
vandløbenes fysiske tilstand i det store og hele ikke ændres.

Amtets naturafdeling har indstillet, at der meddeles dispensation
til reguleringen.

Nævnets afgørelse:

Da projektet er et centralt element i naturgenopretningen af
mosen og derfor er i overensstemmelse med frednings formål

Miljøministeriet
Skov- og Naturstyrelsen

J.nr. SN

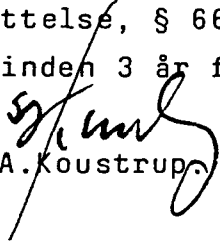
Akt. nr.

3

1211/8-0006
B.H.
Jus
34

meddeler fredningsnævnet hermed i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50 dispensation til de med reguleringen forbundne terrænændringer.

I medfør af lov om naturbeskyttelse, § 66, bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra dato.

S.A. Koustrup.

/ha

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheder. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Naturklagenævnet, kan dispensationen udnyttes.

Klage skal indsendes skriftligt til Fredningsnævnet for Sønderjyllands amt, Dommerkontoret, Nørregade 31, 6270 Tønder, der videresender klagen til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

X

Den 26. maj 1995 foretog formanden, dommer S.A. Koustrup, følgende sag på dommerkontoret:

J.nr. 39/95 *Ansøgning fra H. Beckmann, Flensborg, om tilladelse til at udvide et vandhul på matr.nr. 1129 Frøslev, Bov kommune.*

§ 50 - Frøslev Mose -

Der fremlægges skrivelse af 22. maj 1995 med bilag fra Sønderjyllands amt, Landskabskontoret, j.nr. 8.70.51.3.503-2-95.

Frøslev Mose er fredet bl.a. med forbud mod terrænændring.

Fredningsnævnet har den 15. november 1985 meddelt dispensation til at udjævne siderne på et eksisterende vandhul, der var så stejle, at dyrene ikke kunne komme til at drikke af vandfladen.

Der søges nu om at forstørre vandhullet med ca. 10 meter samt om at måtte uddybe det, således at der altid er vand i hullet, idet det oplyses, at hullet ikke længere er dybt nok til at sikre vand om sommeren til fugle og dyr.

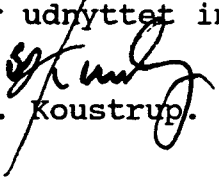
Amtet har anbefalet det ansøgte.

Fredningsnævnets afgørelse:

Da det ansøgte ikke strider imod fredningens formål, samt da udvidelsen vil være en fordel for områdets dyreliv, meddeler fredningsnævnet herved i medfør af naturbeskyttelseslovens §

50 tilladelse til, at vandhullet kan uddybes med indtil $\frac{1}{2}$ meter og udvides med indtil 10 meter, dog på betingelse af, at fylden udjævnes i max 30 cm tykkelse og ikke ud over mosearealer, og at arbejdet udføres udenfor perioden 15. marts til 16. juni af hensyn til ynglefuglene.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 66 bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra dato.

S.A. Koustrup.

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheden. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Naturklagenævnet, kan dispensationen udnyttes.

Klage skal indsendes skriftligt til Fredningsnævnet for Sønderjyllands amt, Dommerkontoret, Nørregade 31, 6270 Tønder, der videresender klage til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

FREDNINGSNÆVNET FOR SØNDERJYLLANDS AMT

Dommerkontoret, Nørregade 31,

6270 Tønder.

Telf. 74 72 22 05.

Modtaget
Skov- og Naturstyrelsen

REG. NR. 7649. 00.

205

Den 5. marts 1997 behandlede formanden, dommer S.A. Koustrup, følgende sag på dommerkontoret:

J.nr. 9/97

Ansøgning fra Aabenraa Statsskovdistrikt om dispensation fra fredningen af Frøslev mose til flytning af et informations-hus i mosens østkant fra matr.nr. 803 til og med 1390 Frøslev, Bov kommune.

§ 50

Der fremlagdes skrivelse af 26. februar 1997 med bilag fra Sønderjyllands amt, j.nr. 8-70-52-2-503-2-96.

Det fremgår af sagen, at det eksisterende indformations-hus er opført for ca. 20 år siden og placeret i det, der dengang betragtes som kanten af mosen. Det var oprindeligt et læskur for får, men en del af huset blev for ca. 6-8 år siden af amtet indrettet som information/udstilling om Frøslev mose-fredningen, plejearbejderne, dyre- og plantelivet m.v. Huset var tidligere delvis sløret af en granplantning, som med tiden er afviklet, og som helt vil forsvinde om 2-3 år.

I ansøgningen er det anført, at Aabenraa skovdistrikt i samarbejde med Amtets Naturafdeling ønsker at å jourføre og udvide udstillingen (plancher) om Frøslev mose, at benytte huset til læ- og ophold for de besøgende, og at flytte huset til en mindre synlig placering nærmere en parkeringsplads ved Ladevej.

Husets udseende vil blive ændret noget, idet den ene side vil blive delvis åben, samtidig med at der på den ene gavl vil blive indrettet en platform i ca. 2,5 m højde, hvorfra man kan se ud over moseområdet. Taget vil blive ændret til sort

tagpap, og huset vil blive malet sort. Der vil blive opstillet bord og bænke i huset, og gulvet vil bestå af SF-sten.

På lidt længere sigt vil eksisterende plantning af egetræer danne baggrund for Info-huset, idet disse egetræer vil blive mere bredkronede, når granerne kommer væk.

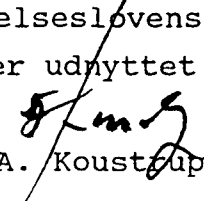
Amtet har oplyst, at der er et væsentlig behov for en informationsbygning i kanten af mosen, som ideelt burde placeres ved parkeringspladsen. På grund af forventet hærværk må den dog placeres et stykke vej fra den nuværende parkeringsplads, og efter en besigtigelse må den her ansøgte placering karakteriseres som den bedste. Herfra er der godt udsyn over mosen, samtidig med at bygningen falder godt sammen med en allerede eksisterende varig egebevoksning.

Ifølge fredningskendelse af 20. september 1985, må der ikke opføres ny bebyggelse, herunder skure, boder og andre lignende indretninger. Sædvanlige læskure til kreaturer må dog opstilles uden hensyn til fredningen.

Fredningsnævnets afgørelse:

Da der er tale om en flytning af et allerede lovligt placeret informations-hus/læskur, samt da flytningen ikke er i strid med fredningens formål, meddeler fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50 tilladelse til det ansøgte.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 66 bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra dato.

S.A. Koustrup.

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheden. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Naturklagenævnet, kan dispensationen udnyttes.

Klage skal indsendes skriftligt til Fredningsnævnet for Sønderjyllands amt, Dommerkontoret, Nørregade 31, 6270 Tønder, der videresender klage til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

SCANNET

Den 30. januar 2004 behandlede formanden, dommer Claus Kejser, følgende sag på dommerkontoret:

J.nr. 39/2003:

Ansøgning fra Aabenraa Statsskovdistrikt om godkendelse af plejeaftale vedrørende ejendommen matr.nr. 681 Frøslev, Bov kommune.

- § 50 -

Der fremlagdes skrivelse af 7. november 2003 med bilag fra Sønderjyllands Amt, Miljøområdet, j.nr. 8-70-52-1-503-3-03.

Det bemærkes, at sagen af Nævnet har været behandlet på skriftligt grundlag, og at det amtsrådsvalgte medlem, Thomas Lauritzen, og det kommunalvalgte medlem, Edmund Mogensen, har deltaget i afgørelsen.

Det fremgår af sagen, at den pågældende ejendom er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 20. september 1985 om fredning af Frøslev mose. Fredningen har til formål at genskabe og derefter bevare områdets karakter af højmoser med omkringliggende åbne arealer og egekrat. Fredningen tilsigter i øvrigt en beskyttelse af det til moser knyttede dyre- og planteliv. I afgørelsens § 5 er særlige bestemmelser for de træbevoksede arealer. På en række nærmere angivne matrikelnumre skal egetræsbevoksningerne bevares som egekrat, og nåletræsplantagerne på matr.nr. 681 og 692 Frøslev må efter afdrift kun genplantes med egetræ.

Det fremgår af ansøgningen, at Sønderjyllands Amt og Skov- og Naturstyrelsen siden Overfredningsnævnets afgørelse har forestået et stort højmoser-retableringsprojekt med fjernelse af krat og hævelse af vandstanden i selve moser. En del af retableringsarbejdet har endvidere bestået i fjernelse af nåletræsplantager med efterfølgende ekstensiv græsning med det formål naturligt at genskabe tidligere tiders moser og egekrat. Plantagen på matr.nr. 681 blev næsten totalt væltet ved stormen i december 1999, og arealet er efter oprydning klar til at blive tilplantet med eg. Sønderjyllands Amt som plejemyndighed og Aabenraa Statsskovdistrikt kunne imidlertid ønske sig, at en egetræsbevoksning blev frembragt på en naturlig måde ved selvfornyelse gennem ekstensiv græsning, og med det formål er indgået en plejeaftale med ejendommens ejer. Efter 10 år genforhandles aftalen, og det vurderes, om egetræerne har fået en sådan udbredelse og vækst, at man vil opnå den forventede tilstand - et lysåbent egekrat / egeoverdrev. Såfremt den ønskede tilstand ikke er nået, vil plejemyndigheden indplante et passende antal egetræplanter af lokal oprindelse.

En gennemførelse af plejeaftalen vil efter Sønderjyllands Amts opfattelse medføre, at

arealet vil falde godt sammen med det nuværende overdrev mod nord og vest, og Amtet indstiller, at plejeaftalen tiltrædes.

Danmarks Naturfredningsforening, der i sin tid var sagsrejsler, har haft lejlighed til at udtale sig, men er ikke fremkommet med nogen bemærkninger.

FREDNINGSNÆVNETS AFGØRELSE:

Da den foreliggende plejeplan må anses for overensstemmende med fredningens formål, kan Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, godkende den indgåede plejeaftale.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 66 bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra dato.

Claus Kejsler

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheder. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Naturklagenævnet, kan dispensationen udnyttes.

Klage skal indsendes skriftligt til **Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt, Dommerkontoret, Kongevej 41, 6400 Sønderborg**, der videresender klagen til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

/kb

Fredningsnævnet for Sydjylland Sydlig del

Dokken 1
6700 Esbjerg
Åbent 08.30-15.00
Tlf.: 9968 8800

E-mail: esbjerg@domstol.dk
www.domstol.dk/esbjerg
SE-nr. 50 03 28 17

2. oktober 2018
FN SJS 34/2018

J.nr.: FN SJS 34/2018: Ansøgning fra Naturstyrelsen om tilladelse til at opgrave og rense vandhuller indenfor fredningen af Frøslev Mose.

Fredningsnævnet har den 12. juli 2018 modtaget en ansøgning fra Naturstyrelsen om tilladelse til at opgrave og rense vandhuller indenfor fredningen af Frøslev Mose.

Ejendommene ligger i et område, der er fredet ved Overfredningsnævnets afgørelse af 20. september 1985.

Fredningsnævnet skal derfor meddele dispensation til det ansøgte.

Fredningsnævnets formand har i medfør af forretningsordenen for fredningsnævn § 10, stk. 5, besluttet at meddele Naturstyrelsen dispensation til det ansøgte i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1 og stk. 2 som anført i afsnittet ”Fredningsnævnets afgørelse”.

Sagens baggrund:

Overfredningsnævnet har fastsat blandt andet følgende bestemmelser for de fredede arealer:

§ 1 Fredningens formål.

Fredningen har til hovedformål at genskabe og derefter bevare områdets karakter af højmoser med omkringliggende åbne arealer og egekrat. Fredningen tilsigter i øvrigt en beskyttelse af det til moser knyttede dyre- og planteliv.

§ 2 Bestemmelser for hele fredningsområdet.

...

e. Terrænændringer.

Der må ikke foretages terrænændringer ved udnyttelse af forekomster i jorden, afgravning, opfyldning eller planering. Fredningen er dog ikke til hinder for, at der kan foretages tørvegravning i begrænset omfang til eget brug, når amtsrådet har meddelt tilladelse hertil i medfør af naturfredningslovens § 43.

f. Afvanding, vandindvinding, vandløb.

Der må ikke foretages yderligere afvanding, og der må kun ske vandindvinding i forbindelse med mosens restaurering, jfr. § 3 d. En dispensation efter § 7 til dræning af landbrugsarealerne nord for område I skal meddeles af fredningsnævnet, hvis dræningen ikke må antages at modvirke mosens genskabelse som højmoser.

...

Uanset foranstående bestemmelser er fredningen ikke til hinder for gennemførelsen af eventuelle projekter, som godkendes af grænsevandløbskommissionen i henhold til traktat af 10. april 1922 mellem Danmark og Tyskland.

g. Affald.

Der må ikke henkastes eller anbringes affald el.lign.

§ 3 Særlige bestemmelser for område I.

For de arealer, der på fredningskortet er henført til område I, gælder tillige følgende bestemmelser:

a. Arealernes drift.

Arealerne må ikke opdyrkes. De må ikke pløjes, fræses, tilsås, kalkes, gødskes, sprøjtes eller udsættes for anden form for jordbehandling. Dette gælder dog ikke jordbehandling i forbindelse med naturpleje.

...

d. Restaurering af mosen og naturpleje i øvrigt.

Den centrale del af mosen skal søges gendannet som højmosé, så der skabes grundlag for genvækst af den karakteristiske højmosévegetation. Det pålægges miljøministeriet og Sønderjyllands amtsråd i forening at søge restaureringen gennemført i princippet som angivet i den rapport af december 1980, der er udarbejdet af firmaet Terraqua ApS, og inden 2 år påbegynde udførelsen af de nødvendige foranstaltninger.

Restaureringen af mosen kan foretages på anden måde, hvis det efter iværksættelsen af projektet ifølge den nævnte rapport findes ønskeligt. Eventuel uenighed herom mellem miljøministeriet og amtsrådet afgøres af fredningsnævnet, hvis beslutning kan påklages til overfredningsnævnet.

Til opfyldelse af fredningsformålet i øvrigt skal der foretages naturpleje. Som led i plejen kan der foretages bearbejdning af moseoverfladen, afgræsning, høslet og rydning af krat, trævækst og selvsåninger. Plejearbejdet udføres på statsejede arealer af miljøministeriet efter samråd med Sønderjyllands amtsråd og på de øvrige arealer af amtsrådet. På privatejede arealer må plejearbejder kun udføres efter aftale med vedkommende ejer eller – hvis enighed ikke opnås – med fredningsnævnets godkendelse, og plejen skal foretages uden udgift for ejeren. Eventuelt overskud ved egentligt rydningsarbejde på et privatejet areal tilfalder ejeren.

Restaurerings- og plejeforanstaltninger skal så vidt muligt foretages koordineret med eventuelle foranstaltninger i Jardelunder Moor på den tyske side af landegrænsen.

§ 4 Særlige bestemmelser for område II.

For de arealer, der på fredningskortet er henført til område II, gælder tillige følgende bestemmelser: Arealerne skal henligge i vedvarende græs. Omlægning med anvendelse af rensningsafgrøder kan kun ske med fredningsnævnets forudgående godkendelse.

§ 5 Særlige bestemmelser for de træbevoksede arealer.

Egetræsbevoksningerne på matr.nr. 15, 77, 239, 692, 1390 nordlige lod og 1402, Frøslev, skal bevares som egetræt, og nåletræsplantagerne på matr.nr. 681 og 692, Frøslev, må efter afdrift kun genplantes med egetræ. På de privatejede arealer skal genplantning med egetræ ske ved Sønderjyllands amtsråds foranstaltning og på amtskommunens bekostning.

Nåletræsplantagen på matr.nr. 691, Frøslev, kan bevares som nåletræsplantage. Efter afdrift af den eksisterende bevoksning kan der således genplantes med nåletræ, eller arealet kan anvendes til almindelig landbrugsdrift.

Nåletræsplantagerne på matr.nr. 798 og 1390, de to sydlige lodder, Frøslev, skal afdrives, når de er hugstmodne, dog senest år 2020, og der må ikke foretages gentilplantning.

...

§ 7 Dispensationer.

En dispensation fra bestemmelserne i §§ 2-6 kan meddeles efter reglerne i naturfredningslovens § 34, hvis det ansøgte ikke vil komme i strid med fredningens formål.”

Følgende fremgår blandt andet af ansøgningen:

”Nygravninger

På matrikel nr. 803 Frøslev, Bov ønskes gravet seks vandhuller med en størrelse på omkring 1.000 m². og en maksimal dybde på 1,5 m. Vandhullerne DK97-7, DK97-8 og DK97-9, DK97-12 er beliggende indenfor paragraf 3 beskyttet natur, eng.

Opgravet materiale fra DK97-7, DK97-8 og DK97-9 ønskes brugt til at opfylde grøften mellem mosen og den afgræssede eng beliggende umiddelbart nord for DK97-7 og DK97-8. Der anslås at være et behov for omkring 1,5 m³ jord pr løbende m til opfyldning. Grøften er omkring 1.300 m lang og der kan dermed fyldes omkring 2.000 m³ jord i grøften. Gravning af de tre vandhuller vil give 3.000 m³ opgravet jord. Den resterende jord køres til græsmark beliggende nord for vandhul DK97-12, DK97-13 og DK97-14 og udspreddes på arealer uden for paragraf 3.

Opgravet materiale fra DK97-12, DK97-13 og DK97-14 ønskes brugt til at opfylde grøfterne syd og vest for vandhullerne. Der anslås at være et behov for omkring 2,5 m³ jord pr løbende m til opfyldning af grøfterne. Grøften er omkring 1.500 m lang og der kan dermed fyldes op til 3.750 m³ jord i grøfterne. Gravning af de tre vandhuller vil give omkring 3.000 m³ opgravet jord. En del af den opgravede jord vil blive udspreddet på græsmarken nord for vandhul DK97-12, DK97-13 og DK97-14 (uden for paragraf 3). Buske og mindre træer i grøfterne bevares af hensyn til stor kærguldsmed.

På matrikel nr. 681 Frøslev Bov ønskes gravet ét omkring 1.000 m² stort vandhul (DK97-1-N) på paragraf 3 beskyttet natur, hede. Vandhullets sandede omgivelser med diger spredte træer og buske er meget velegnede i forhold til at etablere bestande af stor kærguldsmed og løgfrø.

Oprensning

På matrikel nr. 803 Frøslev, Bov ønskes vandhul nr. DK97-2-OP oprenset. Vandhullet har et areal på omkring 300 m² og er ret næringsrigt og tilgroet. Der er hørt spidssnudet frø kvække fra vandhullet, men vandhullet er så næringsrigt at en oprensning til fjernelse af næringsrigt mudder er påkrævet for at genskabe et egnet ynglested for områdets paddearter og stor kærguldsmed. Ved oprensningen vil vandhullet blive udvidet med omkring 250 m² ved udfladning af de stejle brinker.”

Det bemærkes at ejendommen tillige er beliggende i et Natura 2000 område (Fuglebeskyttelse og Habitatområde). Derudover er mosen et beskyttet naturområde.

På følgende kort er placeringen af det ansøgte vist med rød cirkel. Fredet areal er vist med skravering.

Fredningsnævnets behandling af sagen:

Fredningsnævnet har ved mail af 1. august 2018 til Aabenraa Kommune, Byggeri m.v., Aabenraa Kommune, Natur, Miljøstyrelsen, Slot- og Kulturstyrelsen, Museum Sønderjylland, Danmarks Naturfredningsforening/København, Danmarks Naturfredningsforening/Aabenraa, Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, Dansk Ornitologisk Forening, Friluftsrådet centralt og Friluftsrådet Aabenraa: anmodet om eventuelle bemærkninger til ansøgningen med høringsfrist den 31. august 2018.

Aabenraa Kommune har den 23. august 2018 skrevet:

”Det ansøgte projekt kræver også dispensation fra § 3 i naturbeskyttelsesloven, hvilket også er nævnt i høringsbrevet. Aabenraa Kommune har endnu ikke besigtiget området og kan derfor ikke endnu vurdere, om der kan meddeles dispensation til projektet. Kommunen foretager snarest muligt en besigtigelse og giver besked til Naturstyrelsen, som kommunen også løbende har været i dialog med mht. projektet.”

Kommunen har herefter den 14. september 2018 skrevet, at kommunen er sindet at meddele dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3.

Miljøstyrelsen har oplyst, at det ansøgte efter Miljøstyrelsens vurdering ikke vil medføre en væsentlig negativ påvirkning af Natura 2000 områdets udpegningsgrundlag eller beskadigelse/ødelæggelse af plantearter eller yngle- eller rasteområder for de dyrearter, der fremgår af habitatdirektivets bilag IV.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningsnævnet kan i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, såfremt det ansøgte ikke strider mod formålet med fredningen. Som følge af beliggenheden skal betingelserne i naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 tillige være opfyldt. Ifølge denne bestemmelse kan fredningsnævnet kun meddele dispensation fra en fredning eller en foreslået fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelige forstyrrelser af arter, som området er udpeget for.

Det er fredningens formål, at den har til hovedformål at genskabe og derefter bevare områdets karakter af højmose med omkringliggende åbne arealer og egekrat. Fredningen tilsigter i øvrigt en beskyttelse af det til mosen knyttede dyre- og planteliv.

Fredningsnævnet finder, at de ønskede tiltag ikke er i strid med fredningens formål.

Nævnet lægger vægt på, at områdets karakter af højmose med omkringliggende åbne arealer og egekrat ikke ændres, og at det ansøgte vil være til gavn for det til mosen knyttede dyre- og planteliv. Som følge heraf og henset til Aabenraa Kommunes oplysning om, at man vil give dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3 lægger nævnet til grund, at det ansøgte ikke fører til forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelige forstyrrelser af arter, som området er udpeget for.

Fredningsnævnet meddeler derfor dispensation til det ansøgte i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1 og stk. 2 på vilkår,

at projektet udføres i overensstemmelse med projektbeskrivelsen.

Klagevejledning:

Der kan inden 4 uger efter den dag, denne afgørelse er meddelt, klages til Planklagenævnet over afgørelsen. Hvis afgørelsen er offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Borgere, virksomheder, myndigheder og organisationer skal indsende klagen til Planklagenævnets Klageportal via borger.dk eller virk.dk.

Der er et direkte link til borger.dk og virk.dk via Planklagenævnets hjemmeside www.naevnenes-hus.dk/planklagenaevnet.

Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb.

En klage skal være tilgængelig for førsteinstansen i Klageportalen senest kl. 23:59 på den dag, hvor klagefristen udløber. Det indebærer, at klager har godkendt og betalt gebyr/bestilt faktura i Klageportalen.

Klageren skal oplyse sit CPR-nummer eller CVR-nummer.

Planklagenævnets hjemmeside indeholder information om beregning af klagefrister i de tilfælde, hvor en klager anmoder om at blive undtaget fra brug af Klageportalen.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Planklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr. Gebyret udgør for privatpersoner 900 kr. Virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder skal betale 1.800 kr. for behandling af eller genoptagelse af en klage. Det nævnte gebyr reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks med virkning for klager, der modtages i nævnet fra og med den 1. februar 2017. Gebyret er endnu ikke reguleret for 2017, men vil blive teknisk efterreguleret.

Planklagenævnet påbegynder først behandlingen af en klage, når gebyret er modtaget. Klagegebyr opkræves af Planklagenævnet. Betaling af klagegebyr sker ved elektronisk overførsel eller ved indbetalingskort til Planklagenævnet. Gebyr skal indbetales indenfor en af Planklagenævnet fastsat frist. Hvis gebyret ikke indbetales inden udløbet af fristen, afvises klagen.

Vejledning om gebyrbetalingen kan findes på Planklagenævnets hjemmeside www.naevnenes-hus.dk/planklagenaevnet.

Gebyret bliver tilbagebetalt, hvis klagen bliver afvist, fordi klagefristen er overskredet, klager ikke er klage-berettiget eller fordi Planklagenævnet ikke har kompetence til at behandle klagen.

Gebyret tilbagebetales også, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, eller hvis klager får helt eller delvist medhold i klagen. Hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af afgørelsen som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Planklagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Hvis klager trækker klagen tilbage, mens sagen er under behandling i nævnet, vil gebyret som udgangspunkt også blive betalt tilbage. Planklagenævnet kan dog beslutte, at gebyret ikke tilbagebetales, hvis klagen trækkes tilbage på et tidspunkt, hvor nævnet allerede har foretaget en stor del af sagsbehandlingen.

Tilladelsen må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Syddjylland, Sydlig del
Esbjerg, den 2. oktober 2018

Margit O. Laub
formand

Denne afgørelse er sendt til:

Aabenraa Kommune, Byggeri m.v., byg@aabenraa.dk, natur@aabenraa.dk
Miljøstyrelsen, mst@mst.dk;
Slot- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk
Museum Sønderjylland, tekr@museum-sonderjylland.dk
Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk
Danmarks Naturfredningsforening/Tønder, soren@eller.dk
Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, finn.borchsenius@sm.au.dk
Dansk Ornitologisk Forening, toender@dof.dk
Friluftsrådet centralt: fr@friluftsradet.dk
Friluftsrådet Tønder: sydvestjylland@friluftsradet.dk
Naturstyrelsen Sønderjylland, rujka@nst.dk

Fredningsnævnet for Syddjylland Sydlig del

Dokken 1
6700 Esbjerg
Åbent 08.30-15.00
Tlf.: 9968 8800

E-mail: esbjerg@domstol.dk
www.domstol.dk/esbjerg
SE-nr. 50 03 28 17

27. juli 2020
FN SJS 25/2020

J.nr.: 25/2020: Ansøgning fra Naturstyrelsen Sønderjylland om dispensation fra fredningen af Frøslev Mose til oprensning og uddybning og anlæggelse af 16 vandhuller i Frøslev Mose.

Fredningsnævnet har den 20. maj 2020 modtaget ansøgning fra Aabenraa Kommune på vegne Naturstyrelsen Sønderjylland om dispensation til anlæggelse af 16 vandhuller i Frøslev Mose.

Frøslev Mose er fredes ved Overfredningsnævnets afgørelse af 20. september 1985. Fredningen har til hovedformål at genskabe og derefter bevare områdets karakter af højmoser med omkringliggende åbne arealer og egekrat. Fredningen tilsigter i øvrigt en beskyttelse af det til moser knyttede dyre- og planteliv. Det fremgår af fredningsbestemmelserne bl.a., at der må ikke foretages terrænændringer. Fredningsnævnet skal derfor meddele dispensation til det ansøgte.

Fredningsnævnets formand har i medfør af forretningsordenen for fredningsnævn § 10, stk. 5, besluttet at meddele Naturstyrelsen dispensation til det ansøgte i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, som anført i afsnittet "Fredningsnævnets afgørelse".

Sagens baggrund:

I fredningsbestemmelserne er der blandt andet bestemmelser om restaurering af moser og naturpleje i øvrigt. Det fremgår af disse bestemmelser, at hovedformålet med fredningen er at søge den centrale del af moser gendannet som højmoser ved en hævnning og stabilisering af vandstanden, så der skabes grundlag for genvækst af den karakteristiske højmoservegetation. Herunder fremgår det, at der til opfyldelse af fredningsformålet i øvrigt skal foretages naturpleje, og at der som led i plejen kan foretages bearbejdning af moseoverfladen, afgræsning, høslet og rydning af krat, trævækst og selvsåninger.

Fredningsbestemmelserne indeholder herudover et forbud mod terrænændringer. Det fremgår således:

"Der må ikke foretages terrænændringer ved udnyttelse af forekomster i jorden, afgravning, opfyldning eller planering. Fredningen er dog ikke til hinder for, at der kan foretages tørvegravning i begrænset omfang til eget brug, når amtsrådet har meddelt tilladelse hertil i medfør af naturfredningslovens § 43."

Det hedder i ansøgningen fra Aabenraa Kommune:

"...

Naturstyrelsen Sønderjylland ønsker at forbedre spredningsmulighederne for stor kærguldsmed og løgfrø fra en forekomst i Jardedunder Moor til den danske side af mosen, samt at forbedre ynglemulighederne for spidssnudet frø. Indsatsen er et led i EU-LIFE projektet Semi-AquaticLIFE hvor Naturstyrelsen er partner

Vandhullerne

6 af vandhullerne er tilsigtet stor kærguldsmed. Disse er markeret som nye vandhuller på kortet i ansøgningen. Vandhullerne ønskes gravet med en maksimal dybde på 1,5 meter og flade brinker.

De 5 skrab er eksisterende lavninger der ønskes uddybet med maksimalt 1 meter. Skrabene vil blive vigtige yngleområder for løgfrø, men vil også gavne andre padder og dermed forbedre fødegrundlaget for større arter som f.eks. trane.

For at forbedre ynglemulighederne for spidssnudet frø ønskes det at lave 5 lavvandede skrab i mosefladen. Placeringen af skrabene er i områder domineret af græsser blåtop, hvor der er lav biologisk variation.

Det bortskrabede materiale ønskes brugt til at tilkaste grøfter i mosefladen, som forventeligt vil gøre vandstanden i mosen mere stabil.

Fredningens bestemmelser

Aabenraa Kommune vurderer at projektet er i overensstemmelse med fredningen af Frøslev Mose, hvor man med indgrebene skaber bedre levesteder for en række af mosens tilknyttede arter. Indgrebene vil forventeligt gavne en række af dyre- og plantearterne i Frøslev Mose ved at sikre nye levesteder, stabilisere hydrologien i mosen ved at tilkaste grøfter og samtidig vil vandhullerne komme til at ligge fint i landskabet. Den generelle naturværdi for Frøslev Mose som helhed vil altså forventeligt forbedres.

Det er Aabenraa Kommunes vurdering at det ansøgte projekt ikke er i strid med fredningens bestemmelser, da formålet med projektet er at forbedre yngle- og spredningsmulighederne for flere af mosens arter samt forbedre hydrologien i mosen. Samtidig kommer vandhullerne til at ligge flot i landskabet og ødelægger ikke billedet af en højmose med omkringliggende åbne arealer.

Kommunens vurdering

Aabenraa Kommune er indstillet på at meddele §3-dispensationen på baggrund af en vurdering af, at restaureringen vil gavne såvel naturværdien som den landskabelige værdi af områderne knyttet til projektet.

Aabenraa Kommune håber, at det beskrevne projekt kan behandles under formålsbestemmelserne i fredningens §1, således at projektet kan opnå dispensation fra Fredningsnævnet. Hvis Fredningsnævnet ikke kan imødekomme projektet i sin helhed men godt kan acceptere dele af det ansøgte, vil det umiddelbart også have interesse for det ansøgte..."

Aabenraa Kommune har på forespørgsel den 26. juni 2020 oplyst følgende:

"Forventet påvirkning på områdets bilag-IV arter

Aabenraa Kommune har kendskab til at der i Frøslev Mose tidligere er blevet observeret bilag-IV arterne: Spidssnudet frø og Løvfrø. Aabenraa Kommune har ikke kendskab tilstedeværelsen af Stor vandsalamander i mosen, men flere af vandhullerne er et sandsynligt hjemsted for denne art. Aabenraa Kommune har ikke kendskab til andre bilag-IV arter i området.

Projektet vil medføre en øget hydrologi i mosen, samt forøge antallet af potentielle yngleområder for flere af de strengt beskyttede padderarter i mosen. Skrab af vandhuller vil sikre at hydrologien

øges og at de på længere sigt ikke gror til. Projektet vil forventeligt også øge sprednings- og yngle-mulighederne for områdets strengt beskyttede paddler.

Aabenraa Kommune har ikke kendskab til tilstedeværelsen af plantearter der fremgår af habitatdirektivets bilag-IV. De nye vandhuller vil udelukkende blive etableret i områder der er domineret af græsarterne Blåtop og Fløjlsgræs samt lysesiv, og som derfor i sig selv ikke har en høj naturværdi.

Forventet påvirkning på områdets beskyttede naturtyper

Beskyttede naturtyper der påvirkes ifm. projektet er: Eng og Mose. De beskyttede engområder der bliver påvirket af projektet, har alle høj dominans af Lysesiv og Fløjlsgræs, mens de moseområder hvor der vil blive skrabt er domineret af græsset Blå-top. Ved at udgrave og skrabe i jorden vil der forventeligt opstå øget hydrologi og nye biotoper som er med til at øge variationen i mosen, og dermed diversiteten. Der vil kun blive grave og skrabt i beskyttede arealer som i sig selv har lav artsdiversitet og er domineret af græsser og siv. Fugtige og artsrige lavninger i både engen og mosen vil ikke blive påvirket. Naturtyper der er opført på udpegningsgrundlaget for habitat-område H87 (Frøslev mose) såsom Hængesæk og Nedbrudt højmosen vil ikke blive påvirket af projektet.

Påvirkning på arterne på udpegningsgrundlaget

Aabenraa Kommune vurderer at projektet forventeligt ikke vil have en væsentlig negativ påvirkning på fuglene på udpegningsgrundlaget for Frøslev Mose (Fuglebeskyttelsesområde nr. 70). Projektet har til formål at øge hydrologien i mosen, som forventeligt vil gavne flere af fuglenes fourageringsmuligheder. Derudover vil ingen af udpegningsarternes typiske yngleområder blive påvirket af projektet.

Aabenraa Kommune forventer endeligt at projektet i høj grad vil øge den lokale biodiversitet, forbedre den overordnede hydrologi i mosen, og samtidig ikke medføre en væsentlig negativ påvirkning på hverken bilag-IV arterne i området, eller de arter der er opført på udpegningsgrundlaget for Fuglebeskyttelsesområdet.”

På kortudsnit nedenfor er den omtrentlige placeringen af vandhuller og skrab vist med røde prikker. Grøfter, der ønskes tilkastet i det fredede område, er vist med røde streger. Fredningen af Frøslev Mose er vist med skravering.

Fredningsnævnets behandling af sagen:

Fredningsnævnet har ved mail af 10. juli 2020 til Aabenraa Kommune, Byggeri m.v., Aabenraa Kommune, Natur, Miljøstyrelsen, Slot- og Kulturstyrelsen, Museum Sønderjylland, Danmarks Naturfredningsforening/København, Danmarks Naturfredningsforening/Aabenraa, Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, Dansk Ornitologisk Forening, Friluftsrådet centralt og Friluftsrådet Aabenraa anmodet om eventuelle bemærkninger til ansøgningen med høringsfrist den 24. juli 2020.

Aabenraa Kommune har den 23. juli 2020 skrevet:

”...

De nye vandhuller og skrab vil skabe nye levesteder for padder, insekter og andre dyr.

Deres placering er udvalgt så de ikke placeres steder hvor der er en særlig værdifuld flora i forvejen. Anlægget af vandhuller er med naturforbedring for øje, og den nuværende tilstand af mosen og livet tilknyttet denne biotop, vil have gavn af få en mere naturlig hydrologi samt et øget antal af små våde biotoper. Aabenraa kommune vurderer derfor, at tiltagene vil forbedre områdets biologiske værdi, ikke kun som ynglested for padder men også for områdets øvrige dyre- og planteliv.

...

Kommunen agter at give en dispensation fra naturbeskyttelseslovens §3 samt en landzonetilladelse til det ansøgte, dog med mindre rettelser i forhold til placeringen af vandhul nr. 1, 5, 13 og 15...

...”

Der er ikke indkommet yderligere bemærkninger fra høringsparterne.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningsnævnet kan i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, såfremt det ansøgte ikke strider mod formålet med fredningen. Som følge af beliggenheden skal betingelserne i naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, tillige være opfyldt. Ifølge denne bestemmelse kan fredningsnævnet kun meddele dispensation fra en fredning eller en foreslået fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelige forstyrrelser af arter, som området er udpeget for.

Det er fredningens formål, at den centrale del af mosen skal søges gendannet som højmosé, så der skabes grundlag for genvækst af den karakteristiske højmosévegetation. Herunder fremgår det, at der til opfyldelse af fredningsformålet i øvrigt skal foretages naturpleje. Fredningsnævnet finder ikke, at anlæggelse og oprensning og uddybning af 16 vandhuller i mosen vil være i strid med fredningens formål.

Aabenraa Kommune har for så vidt angår vurderingen vedrørende naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 oplyst, at projektet ikke vil medføre en væsentlig negativ påvirkning på hverken bilag-IV arterne i området eller de arter, der er opført på udpegningsgrundlaget for Fuglebeskyttelsesområdet.

Fredningsnævnet meddeler derfor Naturstyrelsen dispensation til det ansøgte i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, og stk. 2, på vilkår,

at anlæggelsen, oprensningen og uddybningen af de 16 vandhuller udføres i overensstemmelse med ansøgningen.

Klagevejledning:

Der kan inden 4 uger efter den dag, denne afgørelse er meddelt, klages til Miljø- og fødevareklagenævnet over afgørelsen. Hvis afgørelsen er offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Borgere, virksomheder, myndigheder og organisationer skal indsende klagen til Miljø- og fødevareklagenævnets klageportal via borger.dk eller virk.dk.

Der er et direkte link til borger.dk og virk.dk via Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb.

En klage skal være tilgængelig for førsteinstansen i Klageportalen senest kl. 23:59 på den dag, hvor klagefristen udløber. Det indebærer, at klager har godkendt og betalt gebyr/bestilt faktura i Klageportalen.

Klageren skal oplyse sit CPR-nummer eller CVR-nummer.

Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside indeholder information om beregning af klagefrister i de tilfælde, hvor en klager anmoder om at blive undtaget fra brug af Klageportalen.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr. Gebyret udgør for privatpersoner 900 kr. Virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder skal betale 1.800 kr. for behandling af eller genoptagelse af en klage. Det nævnte gebyr reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks med virkning for klager, der modtages i nævnet fra og med den 1. februar 2017. Gebyret er endnu ikke reguleret for 2017, men vil blive teknisk efterreguleret.

Miljø- og fødevareklagenævnet påbegynder først behandlingen af en klage, når gebyret er modtaget. Klagegebyr opkræves af Miljø- og fødevareklagenævnet. Betaling af klagegebyr sker ved elektronisk overførsel eller ved indbetalingskort til Miljø- og fødevareklagenævnet. Gebyr skal indbetales indenfor en af Miljø- og fødevareklagenævnet fastsat frist. Hvis gebyret ikke indbetales inden udløbet af fristen, afvises klagen.

Vejledning om gebyrbetalingen kan findes på Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Gebyret bliver tilbagebetalt, hvis klagen bliver afvist, fordi klagefristen er overskredet, klager ikke er klage-berettiget eller fordi Miljø- og fødevareklagenævnet ikke har kompetence til at behandle klagen.

Gebyret tilbagebetales også, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, eller hvis klager får helt eller delvist medhold i klagen. Hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af afgørelsen som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og fødevareklagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Hvis klager trækker klagen tilbage, mens sagen er under behandling i nævnet, vil gebyret som udgangspunkt også blive betalt tilbage. Miljø- og fødevareklagenævnet kan dog beslutte, at gebyret ikke tilbagebetales, hvis klagen trækkes tilbage på et tidspunkt, hvor nævnet allerede har foretaget en stor del af sagsbehandlingen.

Tilladelsen må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Syddjyland, Sydlig del
Esbjerg den 27. juli 2020

Margit Ø. Laub
formand

Denne afgørelse er sendt til:

Aabenraa Kommune, Byggeri m.v., byg@aabenraa.dk; natur@aabenraa.dk; mvmi@aabenraa.dk; ckoe@aabenraa.dk

Miljøstyrelsen, mst@mst.dk;

Slot- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk

Museum Sønderjylland, tekr@museum-sonderjylland.dk

Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk

Danmarks Naturfredningsforening/Aabenraa, lendal@nypost.dk

Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, finn.borchsenius@sm.au.dk

Dansk Ornitologisk Forening, aabenraa@dof.dk, gert.fahlberg@bbsyd.dk

Friluftsrådet centralt: fr@friluftstraadet.dk

Friluftsrådet Aabenraa: soenderjylland@friluftstraadet.dk